

DIRVA

ISPANIJA GYVENA TAIKOJE, BET JOS ATEITIS NEAIŠKI

TAUTINIS SĄJŪDIS IŠGELBĖJO ISPANIJĄ NUO BOLSEVIZMO IR DAVĖ TAIP SENAI NUPELNYTĄ TAIKĄ, KURI PASKUTINIŲ LAIKŲ PRAŽYDĖJO ŪKINE GEROVE. — TAČIAU ATEITIS DAR NĖRA VISAI ŠVIESI IR AIŠKI. — KAS BUS PO FRANCO MIRTIES? AR POLITINIAI FAKTORIAI RAS TAIKINGĄ KOMPROMISĄ?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Ispanija mini 25 metus, kas yra visas šimtmečio ketvirtis, taikos. Tai ilgas laikotarpis krašui, kuris per paskutinius 130 metų pergyveno 13 karinių revoliucijų. Paskutinis pilietinis karas, kuris buvo lyg ir įžanga į 2-ą pasaulinį karą, praktiškai pasibaigė 1939 m. kovo 28 d. Madrido kapituliacija prieš Franco vedamą kariuomenę. Pilietinis karas užtrukęs du metus ir 254 dienas, pareikalavo net viso milijono ispanų gyvybių. Už tat nenuostabu, kad ir taikos atstatymas dar pareikalavo poros metų. Ir jei "caudillo" (kas reiškia vadą) Franco vakaruose pilietinio karo metu neturėjo simpatijų, šiandien visose Vakarų sostinėse tam pačiam Francui linkima iš visos širdies ilgiausių metų. Ne dėl jo polinkio į fašizmą ir diktatūrą -- dar ir šiandien Franco žodis Ispanijoje yra aukščiausias įstatymas, -- bet todėl, kad

Ispanija dabar yra pakeliui į ūkinę gerovę ir socialinį stabilumą. Franco mirtis galėtų tą eigą sukludyti, o jam jau 73 metai.

Sakoma, kad pilietinį karą daugiausiai iššaukė tas faktas, kad

Gen. Franco

Kas nauja Pasaulyje

* HAVANOJE, KUBOJE, įvykusi komunistinių kraštų atstovų konferencija savo darbų rezultate įkūrė komunistinių revoliucijų ir sukilimų centrą JAV panosėje. Per Kubą, centralizuotai vyks sukilėlių paruošimas, aprūpinimas ir siuntimas į sukilimui paruoštus kraštus.

Pirmųjų taikinių numatyti Dominikų Respublika ir kt. P. Amerikos kraštai.

Komunistų strategijoje žymia vietą užima "išlaisvinimo kariai", sukeliami įvairiose vietose taip, kad "bendras priešas, tarpt. imperializmui vadovaujant JAV" -- nespėtų įvairiausiose pasaulio kraštuose teikti reikiamą paramą.

Būdinga, kad Sov. S-gos ir R. Kinijos atstovai kartu dalyvauja komitete, kurio pavadinimas -- "Komitetas paramai ir pagelbai tautiniams komitetams kovojant už išsilaisvinimą ir prieš kolonializmą ir neokolonializmą."

* US WORLD & NEWS REPORT (sausio 31 d.n.r.) rašo, kad š. Vietnamo bombardavimų sustabdymas pasitaravo priešui. Viso to kaina -- didesnis amerikonių karių nuostolis gyvybėmis, nes karas turės sustintensyveti.

Kol bombonešiai ilsisi, plėtėsi teroras Vietname, sustiprintos priešlėktuvinės baterijos Š. Vietname, kariuomenės daliniai ir medžiagos be klinkių perkliojami į strategines vietas.

Pažvelgus į Vietnamo karo problemą, žurnale pabrėžiama, kad spaudimas į prezidentą dėl to karo vedimo pobūdžio yra vienoks iš civilių, kitoks iš karinės vadovybės. Užsitęsęs džiunglių karas nenaudingas renkamiems tautos atstovams, gi kariškiai mano, kad karui nulemti, reikalinga smogti ten, kur priešui skaudžiausia -- į Š. Vietnamą.

Ir žurnalas daro išvadą, kad šio karo, kaip ir visų karų, problemos išsprendimas glūdi smūgyje į širdį. Kova tik su čiuptuvėliais beprasminga.

Ispaniją iš XVIII amžiaus staiga atsidūrė XX amžiuje. Ji, nepergyvenusi XIX amžiaus, kuris leistų susidaryti vidurinei klasei bei darbininkų organizacijom, kurių vadai jaustų ne tik norą kovoti, bet ir tam tikras pareigas plačiajai visuomenei ir kraštui. Iš viso pilietinis karas paprastai nekyla vien dėl to, kad vieni politikai yra blogi, o kiti geri -- priežastys paprastai būna daug gilesnės. Kaip ten bebūtų, karas išvargino žmones ir kraštą. "Apatija, kilusi iš pilietinio karo sunaikinimų, ir noras bet kokia kaina išvengti jo pasikartojimo, virto pagrindiniu politiniu faktoriu" -- 1960 m. konstatavo Encyclopaedia Britannica.

Tačiau jau tuo metu Ispanijoje prasidėjo nauja epocha -- ūkinis atkurtimas ir jį sekęs visuotinis pasitenkinimas, kuris priverčia užmiršti revoliucijas ir tik pagėdauja nuolatinės evoliucijos. Dėl to pats Franco tiek kaltas, kad 1959 m. leido jaunam ūkio ministeriui Alberto Ullastres griebtis reikalingų priemonių ūkiniam stabilumui atstatyti. Jo priemonės, paskatinusios prekybą ir užsienio investitorius perkelti savo kapitalus Ispanijon, davė jau pirmaisiais metais gerų rezultatų. Juo labiau, kad tai sutapo su visuotiniu Vakarų Euro-

pos ūkiniu atkurtimu. Praturtėję europiečiai veržėsi Ispanijon poilsio ir pramogų. Per paskutinius 5 metus Ispaniją aplankė net 35 milijonai turistų, palikę ten 3,5 bilijonus dolerių. Vien tik paskutiniaisiais metais turistai paliko 1,4 bilijonus dolerių. Vakarų Europai taip pat skubiai buvo reikalinga naujų darbo jėgų -- 850.000 ispanų gavo uždarbį ir iš dalies pramoko amato užsieniuose. Kartu prasidėjo nepaprasta pramonės ir prekybos ekspansija. Geresnio uždarbio galimybės paviliojo žemės ūkio darbininkus. Žemės ūkio kraštas Ispanija virto maisto importininku. Ūkinė sparta taip pagyvėjo, kad sukėlė rimtos baimės, kad ilgai taip tęstis negali, kad gali ateiti ūkinis nuosmukis, kuris išskels ir politines problemas.

Oficialiai Ispanija yra monarchija, tačiau be karaliaus. Rimčiausias pretendentas į sostą yra buvusio karaliaus Alfonso XIII sūnus Don Juan de Burbon y Battenberg, bet jis su Franco nenori turėti nieko bendro ir gyvena savanoriškoje tremtyje Portugalijoje. Franco, atrodo, būtų linkęs matyti soste Juano sūnų Juan Carlos, 27 m. Lyg ir ruošdamas jį sostui Franco jį siuntė į visų trijų ginklų rūšių Ispanijos karinės akademijas, bet Juan Carlos sakose nesėdintis sostan, kol būsiąs gyvas jo tėvas.

Aplamai imant, monarchijos šalininkai Ispanijoje nėra per daug gaustūs. Taip pat ir paties Franco organizacija Movimiento Nacional -- Tautinis Sąjūdis, yra daugiau valdininkų sambūris be aiškaus ideologinio veido ir kaip paprastai tokiais atvejais -- be didesnio entuziazmo. Darbininkų unijos yra valdžios priežiūroje, tačiau ten esama tam tikro po grindžio judėjimo, kuris suiru-

VEIKSNIŲ PAREIŠKIMAS

1966 metų sausio 22 ir 23 dieną Clevelande, Ohio, susirinko pasitarti lietuviams svarbiais klausimais Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, Lietuvos Laisvės Komiteto, Amerikos Lietuvių Tarybos ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovai. Informacijos tikslais dalyvavo ir Lietuvos Diplomatinės Tarnybos atstovas. Apsvarstę laisvųjų lietuvių su pavergtąja Lietuva bendravimo sąlygas ir kitus aktualiuosius reikalus, sutarė paskelbti šiuos pareiškimus:

1. Vien savo skaičiumi laisvieji lietuviai sudaro beveik ketvirtą visos lietuvių tautos dalį. Gyvenamomis politinėmis sąlygomis, laisvieji lietuviai turi svarbią misiją Lietuvai. Jie su tautos kamieniu dalinasi atsakomybe už tautos išlikimą ir jos politinę ateitį.

Savo dvasiniam, kultūriniam bei tautiniam tapatumui su savo tauta išlaikyti laisvieji lietuviai privalo ko glaudžiau bendradarbiauti su Lietuva.

Tačiau Sovietų Rusija, laikydama Lietuvos Respubliką okupuota ir paversta Sovietų Sąjungos dalimi, ne tik trukdo lietuvių

tautai vykdyti laisvą apsisprendimą ir Lietuvos Respublikos suverenumą, bet taip pat sudaro klintį laisviesiems lietuviams normaliai bendrauti su Lietuva.

Nors Lietuvos teritorija tebėra okupuota, jos valstybinės institucijos krašte sunaikintos ir pati Lietuva faktiškai paversta Sovietų Sąjungos dalimi, tačiau tarptautinės teisės atžvilgiu Lietuvos Respublika tebėra. Sovietinė okupacija jos neišbraukė iš nepriklausomų valstybių bendruomenės. Jungtinių Valstybių, kaip lygiai ir kitų laisvųjų valstybių, Lietuvos Respublika de jure pripažinimas tebėra galioje. Šis Lietuvos Respublikos tęstinumas ir Lietuvos įsijungimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimas yra reikšminga atrama kovojant sovietinei okupacijai pašalinti ir lietuvių tautos laisvo apsisprendimo vykdymui atstatyti.

Todėl Sovietų Rusija visais būdais ir visomis progomis stengiasi sunaikinti Lietuvos Respublikos tęstinumą ir pasiekti Lietuvos įsijungimą į Sovietų Sąjungą tarptautinį pripažinimą.

Visų lietuvių yra tautinė pareiga vengti betkurių veiksmų, kurie galėtų kenkti Lietuvos Respublikos tęstinumui ir tiesiog ar netiesiog talkinti okupantui įteisinti savo agresiją prieš Lietuvą.

Okupantui šiek tiek pravėrus geležinę uždangą, laisvieji lietuviai pradėjo, tegu tik ribotą, privatų asmeninį bendravimą su savo artimaisiais okupuotoje Lietuvoje ir Sibiro tremtyje. Iš laisvojo pasaulio prasidėjo į aną pusę laiškai, dovanų siuntiniai, iš anos pusės -- laiškai, spauda, dovanėlės.

Be to, pagal Sovietų Sąjungos su Vakarų valstybėmis pasirašytas vadinamą kultūrinių mainų sutartis, Sovietų Sąjungos delegacijų, profesinių, sportinių ir turistinių grupių sudėtyje karais pasirodo ir lietuvių, paprastai partidejų ar sovietinių pareigūnų; taip pat atskiri lietuviai iš Amerikos, Kanados ir kitų kraštų apsilanko Sovietų Rusijoje, o iš ten ir okupuotoje Lietuvoje.

Igalindamas laisvuosius lietuvius šiek tiek bendrauti su pavergtaisiais, okupantas siekia laisvuosius lietuvius pripratinti prie Lietuvos užgrobtimo ir jo pripažinimo. Okupantas siekia laisvųjų lietuvių bendravimą su pavergtaisiais broliais paversti talkininkavimu okupacijai ir Lietuvos inkorporacijai į Sovietų Sąjungą.

Nors Lietuvos Respublikos tęstinumas ir Lietuvos įsijungimo į Sovietų Sąjungą, paverčiant ją "LTSR", nepripažinimas apsprendžia laisvųjų lietuvių bendravimą su pavergtąja Lietuva pobūdį ir turinį, bet praktikoje susiorientuoti, kas esamomis są-

VIRŠUJE: 1966 sausio 22-23 Clevelande įvyko konferencija, kurioje dalyvavo Lietuvos Diplomatinės Tarnybos atstovas, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, Lietuvos Laisvės Komitetas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba, Amerikos Lietuvių Taryba, JAV LB Centro Valdyba, Kanados Krašto LB Valdyba, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso vadovai. Nuotraukoje konferencijos dalyviai.

V. Plodžinsko nuotrauka

lygomis yra galima ir ko reikia vengti, sunkina ta aplinkybė, kad okupuotoje Lietuvoje yra susovietintas visas visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas. Visas okupuotos Lietuvos gyvenimas yra Maskvos kontroliuojamas, neišskiriant nei knygų nei gaidų leidyklų, nei meno institucijų, parodų ir teatrų, nei mokslo ir mokymo įstaigų, nei kultūrinių organizacijų. Okupuotoje Lietuvoje yra tik vadinamos "LTSR" įstaigos bei organizacijos. O laisvųjų lietuvių bendravimas su vadinamos "LTSR" pareigūnais, įstaigomis ar organizacijomis būtų tolygus Lietuvos Respublikos tęstinumui ir Lietuvos įsijungimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimo atsisakymui.

Tautinė drausmė reikalauja, kad tol, kol Sovietų Rusija laikys Lietuvą okupuota ir paversta Sovietų Sąjungos dalimi, laisvieji lietuviai santykiuose su okupuotos Lietuvos gyventojais ribotųsi bendravimu tik privačioj asmeninėj plėtinėj.

2. Šiais metais rengiamųjų Vasario 16 dienos minėjimų proga stengiamasi stiprinti lietuvių tautos kovos ryžtas prieš sovietinę Lietuvos okupaciją, sutelkiant tai kovai galimai daugiau piniginių išteklių, o minėjimų rezoliucijose, be kitų dalykų, prašoma JAV vyriausybės neratifikuoti jos su Sovietų Sąjunga pasirašytosios konsuliškos sutarties.

3. Pritariama Jaunimo Metų programai ir raginama lietuvių visuomenė visomis priemonėmis ją remti ir joje dalyvauti.

4. Vertinama kiekviena laisvės kovos iniciatyva, tačiau siekiama, kad ji būtų suderinta su Lietuvos laisvinimo veiksmų politika ir taktika.

5. Ryšium su 1968 metais įvyksiančia Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukaktimi, skatinamos visų laisvųjų lietuvių organizacijos tinkamai pasiruošti šio reikšmingo lietuvių tautos politinio įvykio tinkamam paminėjimui.

6. Pageidaujama laisvųjų lietuvių vadovaujančiųjų institucijų glaudesnio bendradarbiavimo ateityje.

(ELTA)

Castro: -- Pradedu nuo pirmojo numerio...

KARAS IŠ ANAPUS (9)

Pirmas vokiečių nepasisekimas

Pirmomis karo dienomis sovietų krašto gynybos komitetas pasistatė sau uždavinį ne vien tik vesti karą, bet ir greitai mobilizuoti visus krašto ištekius.

Kariniame plane komitetas nutarė vakarų frontą suskaldyti į tris pagrindinius sektorius. Vorosilovui buvo pavesta vadovauti šiaurės vakarų sektoriui, kuris apėmė Pabaltijį, Baltijos laivyną ir šiaurės jūrą. Timošenkui atiteko vakarinis sektorius ir Budieninui pietvakarių sektorius, įskaitant ir Juodąją jūrą.

Liepos 16 armijoje buvo įvesta politrukų sistema ir Mekdis, raudonosios armijos propagandos viršininkas, stengėsi išplėsti politrukų įtaką. Mekdis buvo pagrašęs per "didžiulius armijos valymus" ir jam tiesioginiai priskiriamas Blücherio likvidavimas. Jis labai blogai sugyveno su maršalu Timošenku, bet buvo smarkiai proteguojamas Vorosilovo. Ypač stipriai jo nemėgo "jaunieji generolai". Mekdis 1942 metais liko nušalintas po nepasisekimo prie Kerčo. Jo neapkęntė Žukovas ir Rokosovskis, kurie buvo priešingi politrukų vaidmeniui armijoje. Jo nemėgo ir politbiuro nariai, kaip Čerba-kovas.

Manoma, kad politrukų įvedimas raudonojoje armijoje buvo padiktotas dėl panikos, bijant kad tarp partijos ir armijos nekiltų konfliktas. Partija norėjo kontroliuoti armiją, žinodama, kad kai kurie karininkai gerai prisimena "valymus" ir širdy nešiojosi partijai neapykantą. Pačioje viršūnėje revoliucijos veteranai Budieninas ir Vorosilovas be abejojimo labiau stovėjo už partiją, bet jauni ir gabūs generolai kaip Žukovas, Talbukinas, Rokosovskis ir Govorovas stovėjo už armiją. Kad išvengtų nesutarimų, 1942 m. politrukai iš armijos buvo pašalinti.

Gynybos komitetas birželio mėn. nutarė mobilizuoti partiečius ir komjaunuolius, kaip "politboici" (politinius kareivius) ir inkorporuoti į armiją. Kiekvienas "obkom" ar "kraikom" (partijos provincijos komitetai) turėjo per 3 dienas sumobilizuoti nuo 500 iki 3000 komunistų ir pavesiti juos krašto gynybos komitetui. Tokiu būdu buvo sumobilizuota 95,000 "politboicių", iš kurių 58,000 pasiųsti į kovojančius dalinius pirmasis karo mėnesiais. Buvo dar įsteigti darbininkų batalionai, bet dėl blogo apmokymo jie daug prisdėjo prie pralaimėjimų. Šalia to buvo steigiamas milicija kovai prieš parašiu-tininkus.

ISPANIJA...

(Atkelta iš I psl.)

gera, jei Franco įsteigtų tam tikras institucijas, kur jos galėtų tokio kompromiso siekti. Pradžiai būtų gera, kad Franco atiduotų dalį savo valdžios ministeriui pirmininkui, kurį ilgainiui kiek apribotų daugiau galios įgaunąs seimas. Tokiu būdu Ispanija galėtų ramiai pereiti prie daugiau demokratinio režimo. Bet kol kas Ispanijoje paskutinį žodį turi Franco ir ... kariuomenė.

Idomūs ir Franco santykiai su komunizmu. Pilietinio karo metu jis skelbė: "Vakar, šiandien ir rytoj Europos tautos turi tik vieną priešą -- komunizmą." Paskutinį rudenį jis kalbėjo jau kitaip: "Geležinė uždanga jau buvo per ilgai, kad būtų galima ją koku stebuklu pašalinti. Tai realybė ir mes galime pabandyti tą sieną infiltruoti tikiniais ir kultūriniais ryšiais. Juk negali paneigti, kad komunistai turėjo pasisekimo padarydami Rusiją vieną iš galingiausių valstybių."

Tačiau diplomatinis santykių Franco su Sovietų Sąjunga vis dar neturi, todėl kad sovietai neatiduoda tą pusblizgį Ispanijos aukso, kurį Sovietijoje deponavo vad. respublikų Ispanijos vyriausybė.

Šitaip komitetui organizuojant gynybą, fronte padėtis kasdien darėsi vis blogesnė. Liepos pradžioje fronte buvo padaryti dideli "plyšiai". Raudonosios armijos pirmieji daliniai turėjo pakelti didelius nuostolius. Dingo bet kokia viltis atsilaukyti prie Sta-

pė į vokiečių vadovybės planus ir progresavimo planas turėjo būti pakeistas.

Liepos 16 von Bock priešakiniai daliniai, kurie pasiekė Smolensko priemiesčius, atsirėmė į rusų pasipriešinimą, kokio dar nebuvo sutikę. Iki tam laikui vo-

Vokiečiams artėjant prie Maskvos, rusai sumobilizavo moteris prieštankiniams apkasams kasti.

lino gynybos linijos, kuriėjo nuo Suomijos įlankos išilgai Dnieprą iki Kersono, prie Juodosios jūros. Žmonių rezervų užteko, bet raudonajai armijai trūko ginklų. Vyriausioji vadovybė nutarė, kas bebūtų, visomis jėgomis laikytis ašyje Smolenskas-Maskva. Tokiu būdu mūšiai prie Smolensko davė visai naują charakterį ir pirmą kartą rusams ten pasisekė sulaukyti vokišką blitzkrieg, bent du mėnesius, kas stipriai atsilie-

kiečiai turėjo tik lokalius pasipriešinimus, kuriais buvo stengtasi suvėlinti veržimąsi pirmyn. Šį kartą sutiko sunkiai nugalimą kliūtį. Rusai buvo apsisprendę toliau neleisti priešiui pažengti. Visame Veliki-Luki-Mozyro fronte jie sutraukė rezervus ir jiems pavyko sustabdyti vokiečius. Jei vėliau Smolenskas ir krito, tai mūšiai būtų tęsiami aplinkui. Iki rugpjūčio mėnesio vokiečiams nepavyko pralaužti rusų gynybos lini-

jos, kuri buvo per 30 km, rytuose nuo Smolensko.

Kokios ten jėgos buvo panaudotos, sunku tiksliai nusakyti. Abi pusės perdeda priešo jėgas. Guderianas sako, kad rusai tankų skaičiumi viršijo vokiečius. Bet jei pagalvojama, kokius didelius nuostolius rusai turėjo pirmomis karo dienomis, tai sunkiai patikėtina. Gi vokiečių tankai irgi nebuvo tokios vertės, kaip perėjus Rusijos sieną. Jie buvo ilgo kelio išvarginti, o benzino pristatymas neleido išvystyti pilną veiklą. Tankams pataisyti taip pat trūko dalių, kurios nebuvo greitai atsiunčiamos į frontą.

Trys dalykai nulėmė rusų pasipriešinimą prie Smolensko. Armijoje pakilo moralė, nes da-

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UZRASAI ***

NEMOKŠIŠKOMS PASTANGOMS apibūdinti mūsų tautosakoj yra toks kiek grubokas palyginimas -- "kaip karvė ant ledo". Nepasitai-kė matyt karvės ant ledo. Bet, šiek tiek pažįstant prigimtinių karvės vikrumo lygį, galima įsivaizduoti, kokia mišrių įspūdžių pramoga išeitų iš karvės pastangų pasireikšt čiuożykloj. Turėtų būti ir juo-kinga ir graudu. Nes negi būtų žmogus toks kietaširdis, kad nei kiek nepajustum užuojautos ir pasigallėjimo tokion keblion padėtin įbridusiai vargšei karvutei. O geraširdžiai gyvulių globos draugijos veikėjai gal net demonstraciją prie čiuożyklos surengtų, su plaka-tais, kaltinančiais -- nepamanykit, kad karvę! Kaltinančiais tuos, kurie "turi geriau žinoti" ir turi perspėti naiviai karvutę, kad, karvė būdama neitų į tokią slidžią vietą...

Amerikoj pamatyt karvę čiuożykloj dar mažiau progų, nei Lietu-voj. Užtat panašiai juokingų ir panašiai užuojautos bei pasigallėjimo verty scenų turim progų matyt politinėse čiuożyklose, ypač užsi-mojimuose "naujais būdais bendradarbiauti su Lietuva", "kreipti veidus į Lietuvą", arba (ypač-ypač) išsigarsinusiuose bandymuose "iš tiesioginių šaltinių pažinti dabartinę Lietuvos gyvenimą", pasi-svečiavus tenai atvirų ar užsimaskavusių čekistų globoj.

Jei ir liausimės be jokio reikalo linksniavę tuo tarpu visiškai tuščią "bendradarbiavimo" sąvoką, reikalas pažinti "tarybinės Lietu-vos" ar "LTSR" vardu pavadintame narve uždarytos Lietuvos buitį, reikalas susipažinti su tame narve gyvenančiais tautiečiais, ypač su jame bręstančia ir mums nepažįstama jaunąja karta, liks gyvas ir būtinas, o juo toliau, juo jis bus būtinesnis. Tai yra mūsų reikalas ir interesas, o ne narvininkų-čekistų. Mūsų -- lietuvių: lygiai lais-vė, lygiai narve.

Susipažinimo plotmė ne tik slidi: vietomis ir žyvro pribarstyta, ir ekečių prikritinėta. Ne tik karviškam, o ir virtuoziškam čiuože-jui pilna joj pavojų apsiuokint ar net gėdingai tėkštelėt veidu į L. Geros "keturias raides".

Afrikoj medžiotojai juokias iš strausų, kai tie tarias pasislėpę, vien galvas smėlin sukišę. Lietuvoj, strausų niekad nematę, medžio-tojai juokias iš kurapkų, nes ir tos ne gudriau už strausus slepiasi, sniegan galvas kišdamos. Čekistai irgi šaipos iš tų lietuviškų ku-rapkų, kurios bando dėtis nesidominčios Lietuvoj niekuo kitu, kaip tik tuo, kas tyčia daroma. O vistiek -- mūsų interesus susipažinti su Lietuvos tikrove. Ar tą viešai prisipažinti? "Paslaptį išduot"? Juokai. Čekistai tą mūsų interesą neboglau už mus supranta ir žino: jokiais "nesidomėjimo" vadinimais jų neužmigdyti.

Ne čekistam, o greičiau sau vienai kitiems galvas "susukam" ir, anot Binkio, "priešui ranką, draugui kardą mes paduodam". Štai, kas nors -- kadaį po muštynių, o vis dar kumštėmis tebesigraižy-damas, -- graso išmest iš tautinės bendruomenės (ar bent iš salės) už apsilankymą priešo tebeokupuotoj Lietuvoj, už susitikimą ("de-rybas") su kokių nors "okupanto agentu", net už dainos ar paveiks-lo iš okupuotos Lietuvos parsisiusdinimą...

-- Tai tave reikla išmest, nes tu, matyt, jau Lietuvos neapkent! -- atsikerta išmesti grasomieji. Choro pritaria "keturių raidžių" šlo-vintojai, pajutę, kaip patogu būtų, lietuvių sąmonėse išdidžius skirtumą tarp "Lietuvos" ir "tarybinės Lietuvos" žodžių reikš-mių. Kurgi nei Jiems iš to abi išvados geros: kas saugosis prisilieisti prie "tarybinės Lietuvos", tas, nebejudamas skirtumo, ir nuo pačios Lietuvos liks nusisukęs, o kas vistiek puls susipažinti, kaip peteliškė į liepsną, tas ir narvą tepamatęs tarsis -- viską matęs...

Nenusisekė ar ir visai neatsakingai bei naiviai nemokšiški bandymai susipažinti su dabartine Lietuva padėtim, ypač toki bandy-mai supažindinti kitus, irgi per daug neatodairiškai išaukštinti "iš-davimo" ar "okupantams agentavimo" antspaudais, kai dažniausia tai bus buvę paprasčiausi, apgailėtina juokingi ar šiaip rimto dė-mesio neverti skeltanagiški pasiskeryčiojimai neįprastai slidžioj čiuożykloj. Nepelnytai išskėlus tokių pasiskeryčiojimų reikšmę -- iš įsismaginimo, be atodairios, net anonimų skleidžiamais gan-dais tesiremiant, -- brukami į tą patį katilą gal net ir visai rimti, svarbūs, reikalingi bandymai žengti laiko užželdytais takais ar-čiau prie tikros Lietuvos.

Ketvirtis milijono kiškių Lietuvoje

ZIMANAS-KARALIUS!

Miškininkai suskaičiavo, kad šią žiemą Lietuvos miškuose gyvena apie 4 tūkstančiai briedžių, 63 tūkstančiai stirnų, 7 tūkstančiai šernų, 240 tūkstančių pilkų ir daugiau kaip 5 tūkstančiai baltųjų kiškių.

Apie dešimtį metų po karo Lietu-vojos miškuose buvo privisę ne-girdėtai daug vilkų (Manoma, kad

tai buvo irgi atėjūnai iš "bro-liškų" respublikų). Buvo sudary-tos gana palankios sąlygos me-džioklės sportui, o medžiotojai buvo skatinami stengtis naikinti vilkus. Dabar visoj Lietuvoj suskaitė jau tik 34 vilkus.

Nuo sausio 9 dienos Lietuvoj vienu elniu mažiau: nužovė pats Tiesos redaktorius G. Zimanas, pagal specialų leidimą. Už tai jis buvo paskelbtas medžioklės "ka-ralium". Ne proletariška buvo ir medžioklė: su palydovais, va-rovais, žurnalistais, fotografais ir kitais karališkos ar bent di-džiavarininkiškos medžioklės atributais. Pats Zimanas posavo, kaip nuolankių tarnų apsuptas grafas. (ELTA)

mūšis buvo vienu svarbiausiu posūkiu kare. Rusai sulaukė vo-kiečių blitzkrieg ir privertė Hit-lerį pakeisti planus. Šis mūšis taip pat pakėlė raudonosios ar-mijos moralę.

Kitame numeryje: Maskvoje pirmomis karo dienomis.

* Filadelfijoje Vasario 16 šventei ruošti komitetas posėdžio metu, iš kairės: A. Rukšys, J. Skla-daitis, K. Pliuškonis, V. Gruzdys, G. Macinienė, J. Ardis ir M. Milas. K. Čikoto nuotrauka

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos iš-leistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lie-tuvių kalboje. Knyga gausai iliustruota reto-mis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALĖS RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamies knygų išpar-davimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

— I Š K I R P T I —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Aša-ras Maskvoje, Kelias Į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą -- 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoją:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

NE REZOLIUCIJOMIS SUSIDRAUSMINAMA

Karts nuo karto iškylant "ryšių su kraštu" klausimui, kaip jį nevaizduoti, jis buvo ir ilks aktu. Ne laikraščio straipsnyje ir ne rezoliucijoje tuo reikalu pasisakymas lemia tu ryšių buvimą ar nebuvimą reikala. Tai yra kiekvieno individo, kiekvieno veikėjo, kiekvieno organizacijos susidrausminimo reikalas. O susidrausminti gali ir privalo visi ne vien "drausmei dėl drausmės", bet atsižvelgiant į gyvenimo faktus, į reiškinius, kurie ne taip jau sunku organizuotoje visuomenėje išaiškinti, išnagrinėti, pasiformuoti ir išsivadas padaryti.

Vieno kito asmens atminčiai susiaurėjus ar dėl nenoro tą atmintį atšviežinti, o kita kartą gal dėl noro "pasirodyti", kartojami sutirštinti, ne iki galo išgalvoti ir organizaciniai drausmei nebeatitinką pareiškimai, pristatomi visuomenei, lyg naują Ameriką atradus.

Atsirado naujų rezoliucijų ir pareiškimų "santykių" reikalas. Vienas kitas ima klausinėti, o kaip gi tu tuo reikalu galvoji, kodėl tavo organizacija tyli, ką jūsi -- gal nuomone pakeitė... Aišku, ne visos organizacijos griebėsi galvotrukčių kartoti tai, kas senai buvo apsvaistytas, nutarta ir paskelbta. Taip ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga (ir eilė kitų organizacijų), kol aplinkybės neverčia keisti priimtų nutarimų esmės, tuo tarpu neranda reikalo leisti ylai lysti iš maišo.

1963 m. ALTS-gos seime St. Louis mieste priimtoje rezoliucijoje sakoma, kad --

"Suvažiavimas

a) įspėja Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos narius ir lietuvių visuomenę -- nesileisti į vadinamuosius kultūrinius mainus, Lietuvos pavergėjo inspiruojamus, ir

b) smerkia bet kokią laisvojo pasaulio paskirų lietuvių iniciatyvą, puoselėjančią vadinamuosius kultūrinius mainus, siekiančius pavergti Lietuvai gyvendinti Sovietų Sąjungos užmačias ir laisvajame pasaulyje susilpninti ryšingą lietuvių nusistatymą kovoti už lietuvių tautos laisvę."

Toji rezoliucija kilo iš minčių, patiektų seimui Dr. J. Babilio ir Dr. V. Paprocko referatais, iš minčių, kilusių diskusijose ir pasisakymuose.

Be abejo, kad beveik 3 metams praėjus, atsiranda klausimų ir detalių, kurios problema vėl iškelia dienos švieson. Problema neliko atspausdintos rezoliucijos pageltusiame lape. Ji iškyla vadovybėje, ji svarstoma skyrių susirinkimuose, ALTS-gos atstovai reiškia organizacijos nuomonę ir nusistatymą bendruose su kitomis organizacijomis pasitarimuose, posėdžiuose ir konferencijose. Gyvenimas gi nestovi vietoje, aplinkybės ir įvykių raida iškelia naujų klausimų. Tačiau niekas neabejoja, kad lietuvių visuomenė pakankamai subrandusi, pakankamai gerai orientuota, kad ją reiktų maitinti kas kart kartojamomis ir saivalme aiškiais rezoliucijomis.

O jeigu kartais kam atrodo, kad vienas kitas asmuo sistelėjo, savo iniciatyva ėmėsi su visuomenės nusistatymu nesuderinamų žingsnių ar kaip kitaip "suaikualino" tą jautrią ir ne vienu mostu išsprendžiamą problemą, atstatymas į tinkamą vietą jautresnių "visuomeninių dūšių",

privalėtų vykti ne skalpų numovimu, bet savo kompetencijos ir orumą gerbiančių ir suprantančių organizacijų priklausomybės ribose.

Veiksnių konferencijos išdavogje -- rezoliucijoje užtat ir randame sakinį, kuriuo "vertinama kiekviena laisvės kovos iniciatyva, tačiau siekiama, kad ji būtų suderinta su Lietuvos laisviniu veiksmų politika ir taktika."

Su tuo, be abejo, visiems sutinkant, tektų tik atkreipti dėmesį į tai, kad toji veiksmų politika ir taktika ne visuomet turėtų būti apgaubiamą "uždarytą politiką". Tuo būdu būtų išvengiama rezoliucijų infliacijos. Pvz., š. m. sausio 15 d. Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjunga prisiuntė spaudai savo rezoliuciją, kurioje plačiau nurodžius į tą patį nebuvimą sąlygų bendradarbiavimui, atkreipiamas dėmesys į tarimosi ir kalbėjimosi su atsižvelgiant oficialiais asmenimis kenksmingumą, tuo mažinant "mūsų politinių veiksmų autoritetą ir reikšmę", kartu nurodant, kad "esamos sąlygose mums ypatingai reikalinga politinė išmintis ir disciplina, kieta valia, kantrybė ir vienybė. Šios vertybės turi pagauti kiekvieną mūsų veiksmą ir žodį, kad niekur ir niekuomet nepakenktume pagrindiniam mūsų uždaviniui -- Lietuvos laisvės kovai."

Bet rezoliucijų esmė glūdi ne jų paskelbime viešumai, bet pradžioje vykdyti sąvųjų organizacijos narių tarpe. Politinė išmintis ir disciplina (gal geriau -- drausmė), kantrybė ir vienybė yra realūs ir įgyvendinami silymai, jei jie pradeda įgyvendinti savame ratelyje. Tik pavyzdžiai užkrečia.

(J.Č.)

Jonas Artūnas

APIE KULTŪRINĮ DIRVOS PRIEDĄ

Dirvos sausio 12 d. laidoje skaičiau Bronio Railos mintis apie "skaisčiąją svajonę", kasdieniškiau kalbant, apie naujo žurnalo išleidimą. Raila, kaip visada, iškalbingai įrodinėja, kad tokio žurnalo išleidimas tėra tik "skaisčiausioji svajonė". Kas šiek tiek turi patyrimo mūsų spaudos darbe, tas, be abejo, su jo samprotavimais sutiks. Tačiau jis to "skaisčiausios svajonės" duobkasiu nenori būti ir silymai, jei jie pradeda įgyvendinti savame ratelyje. Tik pavyzdžiai užkrečia.

(J.Č.)

KURIA LINKME EITI?

Mėgstu Bronį Railą. Kaip ir visada, gavęs Dirvą, pirmiausiai jį skaitau. Jį laikau geriausiu lietuvių žurnalistu, nors su vienu kitu žodžiu ar mintimi ir ne visada sutinku. Jis moka prieiti prie aprašomo dalyko ir išsamiai jį išgildinti. Mane žavi jo minčių dėstymas, atvira argumentacija, lengvas, savitas stilius. Jis dega visais lietuviams svarbiais ir aktualiais klausimais ir, svarbiausia, nesidangs to jokiom slapivardėm.

Iš vienos jo kronikos sužinojau, kad jis negauna ne 10 dolerių už atskirą kroniką.

Jau senai gyvenu mintim, kad būtų gerai įsteigti honorarų fondą iš kurio Bronys Raila, Vytautas Meškauskas ir kiti gautų bent pakenčiamą honorarą ir galėtų dažniau Dirvoje pasirodyti.

O gal reiktų pakelti prenumeratos mokestį, kad Dirva būtų dar įdomesnė ir svaresnė savo turiniu?

Pagaliau, Bronys Raila pasiūlė įkurti kultūrinį priedą. Puiki idėja. Remtina. Žodžiu, dalykai pradeda judėti.

Skaityčiau, kad reikia anketos, užklausančios visų prenumeratorių: steigti honorarų fondą ar

Vliko pirmininkas V. Sidzikauskas pareiškė:

"Tai dar vienas ženklas, kad okupacinis režimas Lietuvoje nerimauja, būdamas tarptautinėje plėtotėje nepripažintas. Todėl ir stengiasi pro visus plyšius skverbtis į viešąją tarptautinę opiniją ir ją savo interesams palankiau nuteikti. Tai nebe pirmas, bet dar vienas priminimas, kad reikia budėti, ir dar vienas paskatinimas nenusileisti rungtynėse dėl tarptautinės opinijos."

"Vliko uždavinių programoj yra numatyta konkrečių priemonių Lietuvos nepriklausomybės pozicijoms tarptautinėje plėtotėje palaikyti ir stiprinti. Didžioji kiltis toms priemonėms panaudoti -- biudžeto kuklumas."

didinti prenumeratos mokestį; leisti kultūrinį priedą prie Dirvos ar įkurti atskirą kultūros žurnalą ir jei taip -- žurnalo apimtis ir kiti pageidavimai.

Iš gautų anketų davinį Dirvai ir leidykiai bus lengviau padaryti išvadą, kuria linkme eiti? Reikalas aktualus, neatidėliotinas.

APIE KULTŪRINĮ DIRVOS PRIEDĄ

Dirvos sausio 12 d. laidoje skaičiau Bronio Railos mintis apie "skaisčiąją svajonę", kasdieniškiau kalbant, apie naujo žurnalo išleidimą. Raila, kaip visada, iškalbingai įrodinėja, kad tokio žurnalo išleidimas tėra tik "skaisčiausioji svajonė". Kas šiek tiek turi patyrimo mūsų spaudos darbe, tas, be abejo, su jo samprotavimais sutiks. Tačiau jis to "skaisčiausios svajonės" duobkasiu nenori būti ir silymai, jei jie pradeda įgyvendinti savame ratelyje. Tik pavyzdžiai užkrečia.

(J.Č.)

KURIA LINKME EITI?

Mėgstu Bronį Railą. Kaip ir visada, gavęs Dirvą, pirmiausiai jį skaitau. Jį laikau geriausiu lietuvių žurnalistu, nors su vienu kitu žodžiu ar mintimi ir ne visada sutinku. Jis moka prieiti prie aprašomo dalyko ir išsamiai jį išgildinti. Mane žavi jo minčių dėstymas, atvira argumentacija, lengvas, savitas stilius. Jis dega visais lietuviams svarbiais ir aktualiais klausimais ir, svarbiausia, nesidangs to jokiom slapivardėm.

Iš vienos jo kronikos sužinojau, kad jis negauna ne 10 dolerių už atskirą kroniką.

Jau senai gyvenu mintim, kad būtų gerai įsteigti honorarų fondą iš kurio Bronys Raila, Vytautas Meškauskas ir kiti gautų bent pakenčiamą honorarą ir galėtų dažniau Dirvoje pasirodyti.

O gal reiktų pakelti prenumeratos mokestį, kad Dirva būtų dar įdomesnė ir svaresnė savo turiniu?

Pagaliau, Bronys Raila pasiūlė įkurti kultūrinį priedą. Puiki idėja. Remtina. Žodžiu, dalykai pradeda judėti.

Skaityčiau, kad reikia anketos, užklausančios visų prenumeratorių: steigti honorarų fondą ar

Dar vienas paraginimas nenusileisti žygyje į tarptautinę nuomonę dėl Lietuvos

Iš Vilniaus ką tik atėjo žinia, kad tenykštė "kultūr-ryšinių" įstaiga ir rusiškos "Žnanijos" vilniškis padalinys (Žinią) išleido dvi knygas esančias p e r a n t o kalba, skirtas įtaigoti tarptautinę nuomonę už Lietuvos priklausymą Maskvai. Apie tuos leidinius praneša Komjaunimo Tiesa, 1966 m. sausio 18 dieną. Mini, kad viena iš tų knygų, kiek anksčiau išleistoji, jau pasiekusi ir užsienius: apie ją rašė ne tik Lenkijos, Bulgarijos, bet ir Olandijos esperantininkų žurnalai bei laikraščiai.

Vliko pirmininkas V. Sidzikauskas pareiškė:

"Tai dar vienas ženklas, kad okupacinis režimas Lietuvoje nerimauja, būdamas tarptautinėje plėtotėje nepripažintas. Todėl ir stengiasi pro visus plyšius skverbtis į viešąją tarptautinę opiniją ir ją savo interesams palankiau nuteikti. Tai nebe pirmas, bet dar vienas priminimas, kad reikia budėti, ir dar vienas paskatinimas nenusileisti rungtynėse dėl tarptautinės opinijos."

"Vliko uždavinių programoj yra numatyta konkrečių priemonių Lietuvos nepriklausomybės pozicijoms tarptautinėje plėtotėje palaikyti ir stiprinti. Didžioji kiltis toms priemonėms panaudoti -- biudžeto kuklumas."

didinti prenumeratos mokestį; leisti kultūrinį priedą prie Dirvos ar įkurti atskirą kultūros žurnalą ir jei taip -- žurnalo apimtis ir kiti pageidavimai.

Iš gautų anketų davinį Dirvai ir leidykiai bus lengviau padaryti išvadą, kuria linkme eiti? Reikalas aktualus, neatidėliotinas.

Jonas Artūnas

APIE KULTŪRINĮ DIRVOS PRIEDĄ

Dirvos sausio 12 d. laidoje skaičiau Bronio Railos mintis apie "skaisčiąją svajonę", kasdieniškiau kalbant, apie naujo žurnalo išleidimą. Raila, kaip visada, iškalbingai įrodinėja, kad tokio žurnalo išleidimas tėra tik "skaisčiausioji svajonė". Kas šiek tiek turi patyrimo mūsų spaudos darbe, tas, be abejo, su jo samprotavimais sutiks. Tačiau jis to "skaisčiausios svajonės" duobkasiu nenori būti ir silymai, jei jie pradeda įgyvendinti savame ratelyje. Tik pavyzdžiai užkrečia.

(J.Č.)

KURIA LINKME EITI?

Mėgstu Bronį Railą. Kaip ir visada, gavęs Dirvą, pirmiausiai jį skaitau. Jį laikau geriausiu lietuvių žurnalistu, nors su vienu kitu žodžiu ar mintimi ir ne visada sutinku. Jis moka prieiti prie aprašomo dalyko ir išsamiai jį išgildinti. Mane žavi jo minčių dėstymas, atvira argumentacija, lengvas, savitas stilius. Jis dega visais lietuviams svarbiais ir aktualiais klausimais ir, svarbiausia, nesidangs to jokiom slapivardėm.

Iš vienos jo kronikos sužinojau, kad jis negauna ne 10 dolerių už atskirą kroniką.

Jau senai gyvenu mintim, kad būtų gerai įsteigti honorarų fondą iš kurio Bronys Raila, Vytautas Meškauskas ir kiti gautų bent pakenčiamą honorarą ir galėtų dažniau Dirvoje pasirodyti.

O gal reiktų pakelti prenumeratos mokestį, kad Dirva būtų dar įdomesnė ir svaresnė savo turiniu?

Pagaliau, Bronys Raila pasiūlė įkurti kultūrinį priedą. Puiki idėja. Remtina. Žodžiu, dalykai pradeda judėti.

Skaityčiau, kad reikia anketos, užklausančios visų prenumeratorių: steigti honorarų fondą ar

"Lietuvos nepriklausomybės idėjos gynybą pasiryžimas nenusileisti tose rungtynėse ir su tvirtintas tęsimas žygių į tarptautinę opiniją šiuo metu turėtų būti išreikštas visų pirma uolėsniu lėšų parūpinimu tam tikslui. Jei ta atrama sutvirtės, turėsime būdų ir priemonių nenusileisti."

Tautos Fondo pirmininkas prel. J. Balkūnas dėl tos žinios pastebėjo:

"Jūs, kurie 1940 metais buvot rusų bolševikų užkrupti Lietuvoje, pasakojot, kad esperantininkus jie tada kalbėjimą sodino. O dabar, pasirodo, prie savo propagandos pasodino, Taigi, stengiasi."

"Tuo tarpu tie jų šūviai į tarptautinę nuomonę dėl Lietuvos, kaip raketas į mėnulį, -- arba nukelia, pro šalį, arba sudužta į teisės ir tiesos nuovoką. Bet mums kiekvienas toks šūvis yra ženklas, kad varžybos dėl tarptautinės nuomonės apie Lietuvą nesiliauna. Mes esam tiesioginiai tų varžybų dalyviai. Nenusileidom, pajėgiam nenusileisti ir nenusileisim. Mobilizuosim daugiau pajėgų ir išteklį. Ne kam gi kitam ir Tautos Fondas šimmet imasi ypatingai atkakliai plėsti savo, tai yra, Lietuvos nepriklausomybės kovos nuolatinį rėmėjų būrelį sistemą."

Tautos Fondo reikalų vedėjas A. Ošlapis pranešė:

"Priešingosios šalies propagandinis veiklumas irgi prisideda prie pareigūnų pakilimo mūsų tarpe. Žinia apie "aštuoniolikos štabą" Vilniuje jau paskatino visą eilę atsilaukimų, kaip prisidėti prie Tautos Fondo rėmėjų būrelių mobilizacijos. Spraudimasis net per esperantininkus, nors ir ne taip didelės reikšmės faktas, duoda paraginantį pavyzdį, kaip reikia įvairiais būdais ir nuolat budėti ties pasaulio opinija. Tam būdėjimui sustiprinti ir skelbiam jo rėmėjų būrelių mobilizacija."

"Tautos Fondo nuolatinį rėmėjų būrelį sistema nesudėtinga. Reikia trejeto-ketveto žimtytų tvarkingų ir pareigūnų asmenų -- fondo vietininkų (oficialiai juos vadinam Tautos Fondo įgaliotiniais). Kiekvieno tokio vietininko uždavinys yra -- sutelkti apie dešimt kitų asmenų, sutinkančių ir tvirtai pasižadančių kasmet sutartu laiku įnešti į Tautos Fondą bent dešimt dolerių; įnašus kartą per metus surinkti ir tuojau išsiųsti Tautos Fondo valdybai. (Jei reikia, surinkimas gali būti išskirstytas ir į du, tris ar keturis kartus per metus)."

"Daugiau kaip šimtas tokių vietininkų yra numatyta, tačiau dar tik mažiau kaip šimtas yra tas

pareigas apsiėmę ir pradėję vykdyti. Vykdydami dar nėra visiškai reguliarumo. Uždavinys -- išplėsti vietininkų tinklą ir sistemoje "suveržti sraigtus".

"Vlike dalyvaujantieji sambūriai ir Amerikos Lietuvių Bendruomenė yra apsiėmę rūpintis vietininkų -- fondo įgaliotinių "rekrutavimu".

"Per visus pastarojo Vliko seimo narius, Tautos Fondo valdybą raštu kreipėsi į Vlike dalyvaujančių sambūrių vadovybes, kad jos tuojau imtųsi žygių parūpinti fondo įgaliotinių savo įtakos aplinkoj. Tolesnis žingsnis bus -- sutarimas su L. Bendruomenės organais dėl įgaliotinių angažavimo tvarkos.

"Sambūrių vadovybių ir L. B. organų uždavinys gali būti žymiai palengvintas, jei vietininkų-įgaliotinių pareigoms pajėgūs asmenys patys, nelaukdami, kol juos kas suras, pranešų tiesiog TF valdybai (ir savo sambūrio ar LB apylinkės vadovybei), kad apsiima tą darbą dirbti.

"Vietininko-įgaliotinio uždavinys nėra nepakeliamas našta. Jį gali atlikti kiekvienas, kas jaučiasi pajėgus "sudaryti sutartį" su maždaug dešimčia savo pažįstamų, nesunkiai sutinkamų asmenų. "Sutarties" silymo pagrindimas -- dalyvaukime nesiliaujančiame žygyje į tarptautinę opiniją dėl Lietuvos. Dalyvavimo būdas -- tvirtas ir nesąlygotas pasižadėjimas kasmet, sutartu laiku, įmokėti to žygio reikalams sutartą sumą ir to pasižadėjimo reguliarius vykdymas. Dešimties dolerių suma siūloma kaip standartinė tokios "sutarties" suma.

"Dėl įgaliotinių ir atsilaukymo tvarkos, apsiimatieji vietininko-įgaliotinio pareigas kviečiami tuojau kreiptis į Tautos Fondo valdybą -- 64-14 56 Rd., Maspeh, N. Y. 11378".

(ELTA)

Vilniuje stato sporto salę

MAZESNĖ, BET
PANAŠIĄ Į MADISON
SQUARE GARDEN

Vilniuje, prie Žalgirio aikštyno pradėta statyti nauja universali sporto salė, kuri galės būti naudojama įvairioms sporto varžyboms (įskaitant ir ledo rutulį, čiuožimą, ledo baletą), o taip pat ir susirinkimams, kino teatrui, koncertams, parodomis, arba ir

šokiams. Priklausomai nuo dalyko, žiūrovams vietų bus nuo 3,900 (ledo sportui) iki 5365 (susirinkimams, koncertams). Boks rungtynėse galėsia būti iki 6,000 vietų ar daugiau. Tuo tarpu išbetonuoti tik pamatai. Kada bus pastatyta, dar nėra tiksliai numatyta. (ELTA)

MOKYSIS KAPITALISTINĖS SĄSKAITYBOS

Pramonės vadovams Lietuvoje teks dar kartą sėstis į mokyklos suolą. Skelbiant pramonės tvarkymo reformas, buvo nurodyta, kad įmonėse labai stinga ekonomikos reikaluose nusimanančių vadovų ir inžinierių. Vilniaus universitete ir Kauno politechnikos institute steigiami kursai, kur įmonių pareigūnai, nepasitraukdami iš pareigų, turės mokytis ūkiskaitos. (Ūkiskaita vadinama neva nauja, patobulinta socialistinio įmonių tvarkymo sistema, nors iš esmės tai yra apyskaitų vedimo būdas, vartojamas visose kapitalistinėse privačiose arba valstybinėse "operacine sąmata" veikiančiose įmonėse).

Ūkiskaitos tikslas sekti, koki įmonės darbai ir koki įvairių metodai geriau apsimoka ir gali duoti daugiau pelno. Įmonių veikimas dabar bus vertinamas ne pagal plano įvykdymo nuosimčius, o pagal pelną.

Apie 20 įmonių Lietuvoje jau pradėjusios veikti šiuo nauju (sovietinėje santvarkoje nauju) metodu. Tos įmonės dabar pačios turi rūpintis gaminti didesnės paklausos turinčių gaminių ir turi rūpintis juos parduoti. Ryšium su tuo, šiuotoj pasirodė karikatūra, rodanti kelias užrakintas užrakintą įmonę. Paaiškinimas -- įmonės vadovybė išvyko ieškoti pirkėjų...

Ryšium su susirūpinimu ekonominiais reikalais, Vilniaus valdžia nutarė steigti Lietuvos respublikinę ekonomistų draugiją. Jos centras bus Vilniuje, skyriai Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje. Draugija turės "plėsti kūrybinę ekonomikos mintį", tai yra, ruošti ir svarstyti "originalias monografijas", referatus, pranešimus "ir kitas priemones". Ši draugija, kaip ir visos kitos, greičiausia bus "visąsąjunginės" sovietinių ekonomistų draugijos padalinys. (ELTA)

PALYGINIMO MANIJA

Reikalas įsikalbėti, kad dabar Lietuvoje nepalyginti geriau, dar toks aštrus, kad pataikūniškus korespondentus, kalbėtojus ar rašytojus yra apėmusi nebesuvaldoma "lyginimo manija": lygina net ir tada, kai palyginimas išeina, lyg būtų "pirma mušė pagaliu, o dabar tikra lazda"...

Klaipėdos uosto laivo vilkiko įtreiviui gimtadienio proga surengė pasveikinimo apeigas: tai dar naujas įtreivis, pirmą kartą gimtadienį praleidęs įtreio. Neišsivertė ir čia be palyginimo: "Jis, buržuazinė Lietuvoje buvęs samdiny, darbininkas, visai neseniai atėjo į įtreivį šeima, bet jau spėjo apsiprasti... imasi betkokio darbo"...Taigi -- buvo samdiny, darbininkas. Praėjo 25 metai ir vistiek -- ir samdiny, ir darbininkas, tik, artėjant senatvei, iš sausumos persikėlė į laivą. (E)

TELEVIZIJA LIETUVOJ: BRANGU, BET "SUKOMBINUOJA"

Televizijos imtuvų montavimo fabrikas Šiauliuose skelbiamas jau pagaminęs 50,000 imtuvų. Čia gaminami (sumontuojami) "TEMP 6" imtuvai -- 16 colių įžambinės ekranas, kainą 336 rubliai (beveik pusmečio vidutinė alga). Imtuvai esą parduodami ne tik Lietuvoje, bet Latvijoje, Estijoje, Gudijoje "ir tolimesnėse vietose". Silymai juos ir š Amerikos užsakyti ir ten padovanoti. Kaina būtų \$287, tai yra, maždaug triskart daugiau, negu čia už tokio didumo ekrano ir geresnės kokybės imtuvą. Tačiau, nepaisant tokio brangumo, televizijos imtuvų Lietuvoje jau esą gana daug. Ant daugiabučių namų stogų susidaro keblumų dėl vietos antenoms. Tiesiog net satyra pasirodė apie "blindinę televiziją": stato anteną, praduria stogą, imtuvas nieko nerodo, bet kambarį reikia pasistatyti blidą, nes stogą skylė ir lyja. (ELTA)

PLANINGAS TAUPYMAS moka gerus dividendus PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4½%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

Pirmadienį, antradienį ir penktadienį nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 8 val.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta visą dieną.
Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanowich, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

BRONYS RAILA

Ried' ratai...

Praejusiems metams baigiantis linksmy Kalėdų šventės pasitinkant, laimingus Naujus Metus sutikti besiruošiant, atrodė be galo nepatogu, net nepadoru lyg tyčia kalbėti apie dalykus, kurie mus ne tik jungia, bet dar ir skiria. O buvo dalykų ir tų, kurie labai svarbių, buvo problemų ir teigimų, nuo kurių daug gali priklausyti mūsų nuotaikos ir pasireiškimai Lietuvos išlaisvinimo pastangų programoje. Tačiau tauta nuleido tai negirdom, tartum niekur nieko.

Prieš pusantų metų man teko atsidurti nemalonėn, kada, nusivylęs ir pasibodėjęs nesibaigiančiom Vliko neva reformom, jau norėjau iš darbo priskinti gėltų dykumos aguonų puokštę ir pasiųsti laidotuvių, idant nors būtų kas ant kapo padėti draugiškumo ženklą.

Labai pozityvus liaudininkų veikėjas iš Chicago's tada mano pakasyniškas svajones sukritikavo; mane patį išprausė, kad, matyt, tikrųjų lietuvių visuomenės nuotaikų aš nežinau. Eš, kaip tik visi kiti nevilkiniai veiksniai buvę agonijoje, gi Vlikas tautai dar daug reikiąs ir dar daugiau reikiąs ateityje, jei tik šiek tiek dar pasistengs protingai reformuotis. Aš tuo, žinoma, nepatikiu, visai atsišnekėjau per Dirvą, bet taip ir likau prie duobės vienišas bestovįs.

Na, Vlikas vėliau šiek tiek reformavosi ir visus, kaip sakoma, apjungė. Na, o kas naujo atsitiko, kaip šiandien yra?

Kaip yra, vienas pasakė.

Pernai rudenio išėjusiose "Teisininkų Žiniose" (Nr. 27-28) P. Stravinskis rašė: "Šiandien mūsų visuomenė mažą ką bežino apie Vliko valios pareiškimus. Ji nėra mačiusi netgi persiorganizavusio Vliko statuto, pereinamųjų metų sesijoje priimto, bet iki šio dar niekur nepaskelbto".

Taigi, ir šiandien lietuviška visuomenė "mažą ką bežino", -- pridėkime, turbūt ir nesidomi, -- apie įvairius Vliko valios pareiškimus, ir tai būtų papildomas atsakymas anų metų liaudininkui optimistui.

Ir tas atsakymas pasigirsta ne iš kokio nors griovėjo, vienybės ardytojo, Kremliaus talkininko ir nekošernos partijos dalyvio, bet iš paties Petro Stravinskio, pačios geriausios krikščionių demokratų partijos nario, diplomato teisininko, per abu dešimtmečius gana dažnai įvairioje spaudoje, it litas, Vliką gynusio, it tigras, jo priešus puolusio. Paskutinis nukentėjęs mokėtojas, kiek prisimenu, buvo V. Rastenis, kurie kiek suabejojo Stravinskio teisiškais išvedžiojimai apie teisinę Vliko prigimtį Dirvoje, -- ir kokios pasipiktinimo garuojančios plos jis gavo iš krikščionių demokratų politinio teoretiko ... socialdemokratų Naujienose!

Toks savotiškas yra mūsų gyvenimo spektaklis.

O tauta tylėjo ir tebetyli, nors P. Stravinskio straipsnis "Teisininkų Žiniose" buvo labai įdomus. Jis negalėjo pažadinti tik mirusio ar labai kietai miegančio.

Jo temos, melodijos ir pats dainavimas, be abejo, nėra didžiai nauji. Taip jau būna su visom plokštelėm, jei jos ant gramafono sukamos be perstojo per dvidešimtį metų. Garso takas išplatėja ir adatėlė prašeikta prišimpa. Bet, anot Maioronio, idėjos, jei didžios, vis tiek girdėti.

O ju daug šį kartą stebuklingai neilgame mūsų viliškiu juristo straipsnyje. Vienos jam pačiam naujos, kitos labai teisingos, trečios abejotinos, ketvirtos mums klaidingos. Stravinskis yra krikščionis demokratas, taigi galėtų kas jį vadinti net klerikalu (anot L. Enciklopedijos, įžaidžiančiai), reakcininku, atžagareivių, konservatorių. Otačiau savo minčių raidoje jis -- gana pažangus, naujų sprendimų ieškantis, tad pažangesnis už visą eilę Vliko užtvankoje įstrigusiu liaudininkų bei socialistų.

Jį vis tebekankina Vliko "teisinės asmenybės" ir jo "teisinės prigimtys" klausimai!

Eš, to neišsprendus, nežinia, kas Vlikas yra, ką jis gali ir ko negali veikti, ir neįmanoma organizuoti jo veiklos. Na jau, -- per 20 metų su viršum tas veiksnys veikė, tebeveikia, ir vis dar nežinia: nei kas jis, nei ką jis gali, nei ką turi praktiškai veikti!

Man seniai nebekildavo abejonių, kad nėra prasmės net daug svarstyti Vliko "teisinės prigimtys" klausimą, kadangi Vlikas buvo ir liko ne teisinis, o greičiau pasakytume, revoliucinės ar bent maištininkiškos prigimties. Čia pradeda veikti kiti įstatymai, ne tiek juridiniai, kiek sociologiniai. Revoliuciniai organai nepaiso teisiųjų "prigimtų", bet yra užsimoję arba naujas savo teises šaknis sukurti arba senąsias, bet kitų iškreiptas, atitaisyti.

Tokia 1941 m. sukiliminė laikinoji vyriausybė dar galėjo siejotis savo prigimtys klausimu, kol jai ateis proga legalizuotis. Bet šitoks klausimas, pavz., niekada nekilo Lietuvių Aktyvųjų Frontui, tos vyriausybės kraujo tėvui. Tuo mažiau buvo prasmės tuščiai laužyti galvą už abu tuodu veiksniais jaunesniam Vlikui.

Labai rimtai kalbant, taip pat vargiai būtų galima sutikti su kita Stravinskio teze, kad Vlikas per savo 1944 m. deklaraciją virto "teisine tautos atstovybe", kadangi ... buvo sudarytas iš kelių lietuviškų politinių grupių. Deklaracija yra tik tam tikrų nusistatymų ar intencijų pareiškimas, ir viskas. Vien savo pasi-

sakymu, perskaitymu ar išspausdinimu jokių teisiųjų faktų ir "teisinės prigimtys" tuo ji dar nesukuria, jau nekalbant apie tokį svarbų dalyką, kaip pavirtimą tautos atstovybe.

Šią savo labai abejotiną tezę P. Stravinskis čia pat grindžia kitu, dar klaidingesniu teigimu, esą -- "politinės organizacijos grupės" ir "tik jos vienos yra kompetetingos reikšti ir vykdyti tautos politinę mintį".

Mūsų tautos likimo aplinkybėmis tai jokių būdu ne tiesa ir ne faktas. Ne tik jos vienos yra kompetetingos. Labai jau būtų bet kam lengva įsigyti išskirtinę "kompetenciją", sudarius aplink save grupę ir pasivadinus politine partija.

Pavergtos, siekiančios atgauti laisvę tautos politinė mintis yra daug sudėtingesnė ir jos reikiškas susideda iš daug daugiau elementų. Tam tikslui ne mažiau, tarpais net labiau kompetetingai įnašą duoda tautos dvasinės, ekonominės, kultūrinės, religinės, diplomatinės ir kitokios pajėgos.

Reta mūsų paskira politinė grupė turi tiek minčių ir jėgų, ypač išeivijos gyvenimo sąlygomis. Čia nekarta tos grupės gana mįslingos ir mitiškos, dirbtinai ant popierio pagimdytos, oportunistinio žaismo tikslams iš numirusių, it lozorai, prikeltos, o kai kurios aiškiai fiktyvios "atgyvenos".

Tokių ne vieną turime ir Vliko. Deja.

Tačiau vėl kitose Stravinskio tezėse įžvelgiame nuostabaus pažangumo ir blavios tiesos.

Jo jau nebegąsdina mūsų daugelio barzdotą mintis, kad jeigu Vlikui baisiai nepatinka save laikyti visuomeniniu ar "revoliuciniu" komitetu (mat, tokių komitetų tuoj galėtų rasti ir daugiau, o jis nori būti vyriausiu), tai daugiausia, ką galima, tegu jis stengiasi save pakelti -- ir tai gražiuoju, per savo autoritetą, visuotinumą ir draugišką liaudies pritarimą -- ligi nacionalinio komiteto vaidmens. Tarp tautiškai pripažinto ar, kaip de ja vis tebėra, nepripažinto, bet mūsų tokiu aplamai pripažintam.

Clevelando juristas su tuo jau ne tik sutinka, bet dar patikslina

SUSISIEKIMAS LIETUVOJ MOTORIZUOJAMAS pagal Rusijos pavyzdį

Motorizuotos susisiekimo priemonės Lietuvoj, kaip ir visur, jau beveik išties užima senųjų susisiekimo priemonių vietą. Bet Lietuva jomis aprūpinama tik pagal Rusijos pavyzdį. Nenumatoma, kad lengvieji automobiliai virstų masine su-

na, kad Vlikas tegu "nepreten-duoja į jokią valstybės valdžios vykdymo galią" (!), kaip jis to itin desperatiškai siekėsi anksčiau. Eš, "Vlikui šiandien dar nėra reikalo skelbtis kokių valstybės valdžios organų, vykdančių legislatinę ar kokią kitą valdžios galią". Dar nėra reikalo... Ot naujiena! Bet malonu nors kartą ir iš anos pusės išgirsti nebe juokingus žodžius.

Maža to, Straipsnio autorius, čia pat labai aiškiai formulodamas savo nuomonę, duoda atsakymą ir į patį krucialiausią ("kryžščiakausią") Vliko "prigimtys ir teisinės asmenybės" klausimą.

Eš, tautos dauguma apie Lietuvą kadaise slapiai ir labai trumpai pagrindė veikusių Vliką mažai ką težinojo. O dabar, rašo jis toliau, -- "tautos dauguma tikriausia nieko nežino nei apie tremtyje atsikūrusį ir dabar veikiantį Vliką. Todėl tiek Lietuvoje veikusio, tiek ir tremtyje atsikūrusio Vliko teisinė galia kalbėti ir veikti tautos vardu negali būti išvedama iš visos tautos neva betarpiškai pareikšto jam pasitikėjimo".

Kiek cisternų rašalo jau buvo išlieta dėl tų klausimų, kiek konferencijų suiro ir kiek aš pats, net gėda prisipažinti, nuzulinau rašomosios mašinėlės kaspini! Ar tik tam, kad po 20 metų ateityje senas, atkaklus vlikininkas nei šiandien ne kokiame vienybės ardytojų savitraštyje, bet Lietuvių Teisininkų Draugijos organe pradėtų įrodinėti lygiai tą patį, ką mes kai kurie kiti irgi ilgokai nepavargdami jau įrodinėjome nuo 1946 metų?

Kodėl tada mums nepatikėjote? Aplinkybės buvo tos pačios, niekas pasaulyje nepagerėjo, gal greičiau tik blogėja.

susisiekimo priemone, kaip Vakarų Europoj ar Amerikoj. Lengvųjų automobilių gamyba Rusijoj menka ne tik kokybe, bet ir kiekiu. Valdžia -- gamybos valdytoja, -- nenumatyda pajėgsianti patenkinti platesnių masių apetitą turėti automobilių, įtikinėja, kad lengvieji automobiliai masėms būtų tik nereikalinga ir nepateisinama prabanga. Lengvasis automobilis, kaip susisiekimo priemonė, lieka neribotam laikui tik vyresniųjų pareigūnų privilegija. Šeimai ar asmeniui įsigyti lengvąjį automobilį nedraudžiama, bet privatus automobilis (kaip ir privačiai pasistatytas namas) savininkui yra pavojinga, nes sukelia pavyduolių, uolių komjaunolių ir net prokuratūros atstovų įtarimą, -- iš kur pinigai jam įsigyti. Žinodami, kaip "darbo žmonių valstybė" atlygina už darbą, apskaičiuoja, kad tik favoritai ar "kombinatoriai" gali turėti lėšų automobiliui įsigyti ir išlaikyti. Šiaip jautaus darbo žmogaus biudžetas gali išsitemti tik dviračiui ar, daugiausia, motociklui.

Tokiose sąlygose, motorizuotame susisiekime vyrauja sunkvežimiai, autobusus ir taksi, -- viešosios susisiekimo priemonės. Po dvidešimties metų šių susisiekimo priemonių plėtojimo, jų apimtis Lietuvoj, kaip pasakoją V. Martinaitis (Automobilių transporto ir plentų ministras Vilniuj), esanti tokia:

Motorizuotam susisiekimui tinkamų kietos dangos kelių -- 12 tūkstančių kilometrų. Iš jų 4 tūkstančiai kilometrų dengti asfaltu. (Visi šie keliai maždaug Amerikos "kaimo kelių" lygio). Tikras, dviejų atskirų krypčių greitkelis baigiamas tiesiai tarp Vilniaus ir Kauno, apie 100 kilometrų.

Žemės ūkiai (kolchozai, sovchozai) turi iš viso 16 tūkstančių sunkvežimių. (Šie dažnai vartojami ir ekskursijoms, ne vien prekėms vežti.) Stambesnių sunkvežimių turi valdiniai autotransporto skyriai. Jų kiekio V. Martinaitis nepaminėjo.

Autobusų linijų Lietuvoj dabar esą 1422, jų ilgis -- 72 tūkstan-

čiai kilometrų, ir jos esančios aptarnaujamos 2450 autobusų. Kasdien jais pavažiuoja 1,200,000 keleivių (apie 41% gyventojų). Apie 60,000 asmenų kasdien pasinaudoja taksi. Taksijų esą vienoje rajonoje. Autobusai kursuoja 38-iuose miestuose -- rajonų centruose.

Didesniuose miestuose jau ir Lietuvoj esanti aštri "skubos valandų" problema: prieš darbo pradžią ir darbui pasibaigus -- spūstis, tiesa, ne gatvėse, o pačiuose autobusuose ar troleibusuose. Dėl to Vilniuj, Kaune, gal ir Klaipėdoj galvojama įvesti diferencijuotą darbo laiko sistemą: įstaigos ir įmonės turėtų ne tuo pačiu metu pradėti ir baigti darbą.

Važinėja tuo tarpu netoli. Statistikai rodanti, kad pravažinėtus kilometrų padalinus lygiomis kiekvienam gyventojui, išeina po 1,250 kilometrų per metus. Tai yra mažiau kaip po pusketvirtą kilometro kasdien, arba kiek daugiau kaip po pusantro kilometro (viena mylia) ten ir atgal.

Miestiečiai, esą, vidutiniškai mieste pravažinėja apie 150 valandų per metus, arba po 25 minutes per dieną: po 12 ar 13 minučių nuvažiuot ir sugrįžti.

Kadangi privatiniai automobiliai retenybė, beveik kiekvienam motoriniam vežimui reikia samtyto vairuotojo. Vairavimas yra ir turi būti tik specialistų verslas: patarnavimo ir taisymo vietų tinklas labai retas, todėl vairuotojas turi būti ir automobilių mechanikas. Kasmet iš šoferių mokyklų išleidžiama apie pusterčio tūkstančio mokytų vairuotojų, bet dėl tokių sąlygų ir dažnai nemalonus atsakomybės, daug vairuotojų meta tą verslą.

Motorvežimiu turinčios įstaigos bei įmonės nuolat per laikraščius skelbiasi, kad joms reikia šoferių. Apie vairuotojus, pravažinėjusius motorvežimiu kokį 100,000 kilometrų (apie 60,000 mylių) be kapitalinio remonto, rašo laikraščiuose, kaip apie herojus. (ELTA)

SKAITYTI IR PLATINK DIRVĄ

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. German VSOP Brandy 5th — 4.98	6. Imp. German Wines (May Wine, Liebfm.) 5th — 0.98
2. Krupnikas — Honey punch 5th — 3.69	7. Imp. German Zeller Schwarze Katz 5th — 1.29
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th — 3.35	
4. Cream De Banana Liqueur 5th — 3.19	
5. Chianti Imp. Wine Full Q. — 0.98	

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

PASKUTINIS ŠŪVIS

PAULIUS ŽICKUS

(3)

— Mažais šuoliais pirmyn, tiesiai į mišką, — šaukė Petras.

Trumpas, bet staigus šuolis. Sutratojo priešo kulkosvaidį, bet jie jau spaudėsi prie žemės. Rusų kareiviai, buvę rugių lauke, metėsi atgal. Dalį jų nukirto partizanų kulkos.

Tamsa jau gubė mišką. Iš miško tratėjo kulkosvaidžiai. Petras sviedė granatą į šalia medžio esantį kulkosvaidį ir jo aptarnautojus. Kulkosvaidis nutilo. Girdėjosi ir daugiau panašių sprogimų. Kai vienoje vietoje nutildavo, kitoje šaudė dar daugiau. Kulų lietus sudarė nebeperžiangiamą sieną. Artėjo tankai, bet dar nešaudė, matomai vengdami pataikyti į savuosius. Petras pašoko ir metėsi miškan. Iš už medžio išsoko du kareiviai atkistais durtuvais. Granatos sprogimas užbaigė jų gyvenimą. Petras metėsi už eglės, bet kareivio durtuvus sulindo tiesiai jo kūtinėn.

Rusai apsvietė rugių lauką prožektoriais. Šimtai kareivių pasileido per rugius ir pievą. Jie rinko lavonus ir krovė į sunkvežimius. Į vieną krovė partizanus, o į kitą savuosius. Kai kurių partizanų atnešdavo tik likučius. Pasigirdo sprogimas. Granata užmušė du rusų kareivius

ir pribaižė sužeistą partizaną. Kai kareiviai pasilenkė paimti, jis patraukė granatos degtuvą. Granata sprogo ir pribaižė jį, bet užmušė ir abu kareivius. Nesigirdėjo daugiau nei šaudymų, nei sprogimų. Kareiviai kilo ir tęsė darbą. Tik dabar nėjo prie užmuštų partizanų, o pirmiau paleisdavo į juos po keletą šūvių ir tik tada vilkdavo į sunkvežimį. Daugiausia žuvusių rado pamiškėje ir miško pakraštyje. Net kelis sunkvežimius prikrovė savųjų, o keturioliką partizanų sumetė į atskirą sunkvežimį. Suburgė motorai ir nuriedėjo miestelio link.

Pievojė, rugiuose ir net miške buvo visiškai tyla. Matomai, išgasdinti šaudymo, tylėjo ir paukšteliai.

Po geros valandos pajudėjo eglės šakos ir iš po jų išlindo Jonas. Pasiklausė, pasidairė — visur tyla. Grįžo jis prie eglės ir pakėlė šakas. Nesimatė nieko, nes buvo tamsu. Atsiklaupęs rankomis apgraibė žemę — samanose, žolė, plyšys žemės plutoj. Praskleidė plyšį. Pluta su apdžiuvusia žole laikėsi ant eglės šaknų. Po šaknimis duobė ir ta pluta išgelbėjo jį. Bėgdamas tiesiai į eglę įkrito tarp jos šakų ir pataikė į duobę. Supratęs padėti, susmuko joje, o pluta prisidengė. Būdamas duobėje dar ilgai girdėjo šaudymą, dejavimus, šauksmus. Keletą kartų kažkas bandė pakelti šakas, bet pluta laikė uždengusi duobę ir jis liko nepastebėtas. Rankoje laikė paruoštą granatą. Jeigu kas būtų bandęs pakelti, jis būtų patraukęs degtuvą.

Pastovėjęs dar keletą minučių pradėjo eiti. Ne tik žingsniai, bet ir mintys buvo labai sunkios. Virš dviejų metų jie vedė tą nelygią kovą. Gausus jų būrys po truputį retėjo. Savo kritusius draugus laidoję miškų tankumynuose, kad net ir jų lavonų nesurastų enkavedistai. Tik artimiausio medžio žievėje atsirasdavo išpiaustytas kryžius, kuris žymėjo palaidojimo vietą ir buvo kančios sim-

bolio. Daug tokių kryžių jie išpaukė.

Pamažu ir apsidairydamas bei pasiklausydamas jis žingsniavo sutartu vieton, kur po kovos jie susirinkdavo. Jis buvo išvargęs, vienišas ir be jokios vilties.

Sutartoj vietoj išlaukė visą parą. Niekas nepasirodė. Gulėdamas po egle jis svarstė savo gyvenimą, partizanų kovos prasmę. Pro akis, kaip filme, prabėgo jaunystė, motinos rūpestis ir švelnūs pabučiavimai. Jis juto pirmuosius nesuprantamus širdies virpėjus, kai žiūrėjo Genutei į akis, ar spaudė jos ranką. Prisiminė, kai grįždamas iš gegužinės apkabino ir pabučiavo. Genutė susijaudino ir pradėjo verkti. Kokia ji dar buvo tada vaikas. Tolimesnius jų susitikimus, lūkesčius ir viltis. Prieš akis jie kūrė ramų ir gražų gyvenimą su būriu gražių ir krikštinaujančių vaikų. Kai jis apie tai kalbėdavo, Genutė visados parausdavo ir susigėdavo. Vėliau užėjo okupacija, karas ir visas baisusis košmaras. Jo tėvą, motiną ir seserį išvežė dar pirmos okupacijos metu, brolių sušaudė prie Červenės, o Genutė išsiųs slapta girios kapinyne. Ant jos kapo jis pasodino gluosnį, kurio nušvirusios šakos saugo ją nuo bolševikų išniekinimo. Per jo skruostą slenka šilta ašarų srovė. Jis galvoja toliau. Genutė globojo ir tvarestė jų būrio sužeistuosius. Ji buvo viltis ir paguoda net sunkiai sužeistam ir mirstančiam miško broliui. Bet kartą, kai ji nešė vaistų ir tvarstomos medžiagos ryšulį, enkavedistas nušovė ją. Jie nušovė tą enkavedistą, bet Genutė mirė. Kai jis grįžo iš žygio į stovyklą, rado ją palaidotą. Čia jam nutrūko mintis. Jis atsistojo ir pradėjo ruošti. Nutarė nuslinkti miestelin ir pasižvalgyti. Bet pirm negu eiti miestelin, pasuko kaiman pas senutę ryšininkę. Senutė, pamačiusi jį, pradėjo žegnotis.

(Bus daugiau)

AUKSO ŽĄSIS DETROITO PADANGĖJE

Reportažas po spektaklio

VYT. ALANTAS

Tikrai, eidamas į Aukso Žąsies premjerą (sausio 15 d.) neketinau rašyti jokių recenzijų ir pasakoti savo įspūdžių, bet po seanso pakeičiau savo nuomonę dėl to, kad Birutės Pukelevičiūtės filmas yra vis dėlto neeilinis faktas mūsų išeivijos kultūros istorijoje ir kad apie jį jau pasigirdo spaudoje ir privačiai įvairių kontroversinių pasisakymų, o gal net Žąsies planojimas bus sukėlęs gan aistringų sukurėlių. Ir vis dėlto aš čia neketinu rašyti recenzijos, o tik noriu užfiksuoti pačių žiūrovų reakciją.

Prisipažinsiu, kad Aukso Žąsies pasirodymo Detrote aš daugiau ir filmo žiūrėti ėjau su malonumu ir gal su tam tikru nerimu, nes, kaip aukščiausiai minėjau, tai yra pirmas toks drąsus bandymas mūsų išeivijos filmo istorijoje. Aš galvojau, kad lietuviškas filmas gali padaryti labai teigiamos įtakos mūsų jaunimui, gal daugiau už visokias prakalbas bei straipsnius spaudoje, jau nebekeičiant apie jo meninę vertę. Manau, kad su panašiomis nuotakomis filmo žiūrėti ėjo ir daugumas detroitiečių. Be abejo, daug kam smalsumą padidino ir Dirvoje išspausdintas Povilo Jasiukonio straipsnis "Kas kaltas dėl Aukso Žąsies nepasisekimo?" Kiekvienas norėjo patirti, kur čia šuo pakastas.

Taigi, po šių įžanginių pastabų leiskime kalbėti pačiai publikai, tik prieš tai dar norėčiau pastebėti, kad demonstruojant techninių trūkumų, apie kuriuos buvo rašyta spaudoje, Detrote nebuvo, nors daug kas nusiskundė, kad apšvietimas buvęs per tamsus. Bet kadangi filmo veiksmas daugiausia vyksta nakties metu, gal taip ir reikėjo. Po seanso einant iš salės vienas mano kaimynas ir geras bičiulis trumpai ir drūtai pastebėjo:

-- Puikus dalykas! Gražios spalvos, skoningi kostiumai, geras grimas ir perukai.

-- Cha, puikus dalykas! -- atsiliepė kita kaimynė mėgstanti garsiai ir iškalbingai pakalbėti. -- Ką ta pasaka turi bendra su mūsų gyvenimu? Aš nesakau, tebūna ir pasaka, bet lietuviška pasaka. Jei tiek buvo įdėta į filmo susukimą darbo ir pinigų, tai reikėjo įdėti ir lietuvišką siužetą, o ne į vokišką ar kurį kitą.

-- Klausyk, -- paėmė mane už alkūnės kitas pažįstamas, -- aš nesu joks kritikas, literatas ar scenos meno žinovas, bet teatrą mėgstu ir, nuėjus į spektaklį, pirmon galvon noriu suprasti ką kalba artistai nuo scenos. Jei aš turiu klausytis ištempęs ausis ir vis dėlto nepajėgiu suprasti pusės, o gal ir visų dviejų trečdalių artistų paduodamo teksto, tai koks man fun? Aš klausiausi labai atsidėjusiai, aš tikrai nesigalėjau savo ausų, juk tai mūsų pirmas meninis filmas išeivijoje, suprantu? -- jis pabrėžė "mūsų pirmas filmas" -- ir vis dėlto nesupratau daugiau kaip pusės teksto. Veikalo aš nebuvau skaitęs, aš žinau, kad Pū-

kelevičiūtė gera rašytoja, bet ką girdėjau iš ekrano, veikalo turinio atpasakoti nesugebėjau. Aš tiesiog nesuprantu, koks čia reikalas: filme vaidino mūsų scenos veteranai ir lig šiol neišmoko paduoti žodžio publikai! Iš visų vaidintojų aš tik vieną ragana, rodos, ji vadinas Samanė, aiškiai supratau ką ji kalba, o visi kiti, be vieno kito aiškesnio žodžio, vėlė tekstą galugerklėje ir girdėjai tik garsus be turinio.

-- Gal čia buvo technika kalta, gal prieš kamerą artistai turi kitaip kalbėti, kaip nuo scenos? -- Aš nežinau, kas čia kaltas: gal technika, gal režisūra, gal artistai, aš tik konstatuoju faktą. Klausydamasis tų karštųjų pasisakymų aš prisiminiau savo darbuotę Vilniaus Dramos Teatre vokiečių okupacijos metu. Žodžio padavimas publikai ir tada buvo aktualus, kaip jis buvo aktualus ir per visą mūsų teatro gyvavimo istoriją. Be abejo, Vilniaus teatre nebuvo taip bloga, kaip kad aiškino mano pažįstamas Detrote, bet kovoti su tuo trūkumu reikėjo. Atsimenu, aš sakydavau savo bendradarbiams:

-- Geriau tegul nukenčia jūsų vaidyba, bet tegul žiūrovas aiškiai girdi kvienują jūsų paduodamo žodžio skiemenį.

Po šio nukrypimo tęsime toliau žiūrovų detroitiečių pasisakymus.

-- Kaip patiko? -- klausia mano pažįstama ponė ir nelaukdamo atsakymo čiauska toliau: -- Man labai patiko karalaitė. Kokia graži auksinė suknėlė, kaip svajonė. Ir kaip gražiai laikėsi: tikra karalaitė!

-- O kaip princas? -- įsikito į pokalbį kritiškai nusiteikęs ponas.

-- Princas? -- nustebo ponė. -- Kad ten nebuvo jokio princo. -- O tas, kur vaikščiojo prisirišęs prie kojų skambalukus. -- Jis juokdarys, ne princas...

-- Princas persirengęs juokdariu, tamsta...

-- Tikrai, jis labai gražiai atrodė. Ypač man patiko jo siuabriniai plaukai, -- suabejojo ir ponė.

-- Matai, ponė, aš dar iš vaikystės prisimenu, kaip atrodė karalių juokdariai: jie buvo neužaugos, kupriai ir turėjo aštrų protą. Tikrai, ranką prie širdies prisidėjęs turiu pasakyti, kad nė vienas akimirklai negalėjau įsivaizduoti matęs juokdarį, kurio vardas, rodos, Pikis, nors vaidinti juokdarį jis labai stengėsi: jis šokinėjo, skerdžiojosi, gulinėjo ant nugaros iškeldamas kojas, vis sachariniškai saldžiai šypsodamasis ir, tur bū, labai išmintingai šnekėdamas, bet ką jis ten šenkėjo, beveik nieko nesupratau.

-- Bet jei jis būtų buvęs neužauga kuprius, kaip į jį būtų galėjusi įsimylėti ta gražuolė karalaitė? -- naiviai paklausė ponė.

-- Ponia miela, -- atšovė kritikas, -- pasakose viskas galima. Ten ir varlės pavirsta gražuolėmis karalaitėmis...

-- Jei būčiau žinojęs, būčiau pasiėmęs pagalvėlę ir nusnūdęs, you see? -- pro šalį praeidamas ponas humoristiškai žyptelėjo savo damai.

-- Taigi, -- vėl paėmė žodį kritiškai nusiteikęs žiūrovas, -- aš ir vėl nesuprantu, kaip Pukelevičiūtė, būdama gera rašytoja ir scenos meno žinovė, galėjo išleisti iš akių, sakyčiau, pagrindinį dalyką. Mes čia esame pripratę prie amerikonių filmų ir televizijos vaidinimų. Daugumas tų filmų, ypačiai televizijoje, yra niekai, sakyčiau, šlamštas, bet tave įtraukia, pagana, suintriguoja, ir tu žiūri juos prieš savo norą. Kodėl? Ogi todėl, kad ten yra intriga, veiksmas, įtampa. Tų pagrindinių dramų reikalavimų negali išvengti ir pasaka rodoma scenoje. Ano piliečio užuomina apie pagavėlę nebuvo be pagrindo. Aukso Žąsies manęs nepagavo, nežinau kaip jums, bet man buvo nuobodoka žiūrėti. Tiesa, artistai vaidinti stengėsi: jie šokinėjo, kartais šoko ir dainavo ir visaip kitaip darbavosi, be abejo, norėdami visą reikalą pagyventi ir sukelti žiūrovo susidomėjimą, bet kadangi nebuvo aukščiausiai paminėtų pagrindinių dramų dalykų, tai ir vaidintojų pastangos buvo tik šaudimas pro šikšnelę...

Pagaliau man buvo įdomu patirti jaunimo reakciją. Važiuojant namo aš paklausiau savo 12 metų sūnų kaip jam patiko.

-- Nedaug ką supratau ką jie kalba... Aš skaičiau tą pasaką angliškai. Ten jie šoka susikabinę miestelio gatvėje, kodėl jie čia vaikščioja po smulkę?

Aš jam paaiškinau, kad parodyti ekrane miestelį būtų per brangiai atsiėję.

Iš visų tų pokalbių man susidarė įspūdis, kad publika būtų buvusi žymiai atlaidesnė, jei būtų buvęs pasirinktas lietuviškas siužetas. Dabar daug kas klausia, kokia prasmė ir tikslas buvo statyti svetimą pasaką, jei amerikonių ekrane gali matyti daug idomnesnių ir, be abejo, geriau pastatytų dalykų. Niekas nesiginčija, kad Pukelevičiūtė ir jos bendradarbiai atliko milžinišką darbą, bet daug kam, jei ne visiems, kyla abejonų, ar tas darbas pateisino tikslą.

Pagaliau, ar mes šiaip ar taip kalbėsime, bet Aukso Žąsies vietiškai pasiliks mūsų filmo istorijoje, Pukelevičiūtės darbas buvo didelis ir drąsus užsimojimas, bet reikia ir tai atsiminti, kad iš klaidų mokomės. Taigi, kas kaltas dėl Aukso Žąsies nepasisekimo?

DETROIT

PIRMO PUSMEČIO UŽBAIGA

Detroito Lituanistinė šeštadieninė mokykla pirmąjį 1965-66 mokslo metų pusmetį užbaigia sausio 29 d. Visi tėvai prašomi atsilankyti savo vaikų klase per paskutinę pamoką, kur bus mokiniams įteikti jų darbo ir pažangumo pusmetiniai pažymėjimai. Pageidaujama, kad patys tėvai tuos pažymėjimus pasiimtų ir pasiteirautų apie savo vaikų pažangumą lituanistikoje. Pažymėjimai bus išduoti su nauju mokyklos vardu, kuris pilname mokytojų tarybos posėdyje su tėvų komiteto atstovais bus priimtas ir patvirtintas "Aušros" vardu. Taigi dabar pilnas mokyklos vardas yra toks: "Aušros" Lituanistinė šeštadieninė Pradžios Mokykla Detrote.

• Choro repeticijos Dainų šventei vyksta kiekvieną sekmadienį tuoj po lietuviškų mišių 11 val. 30 min. Sv. Antano mokyklos patalpose. Darbas ką tik pradėtas, todėl ir dar neužsiregistravę gali prisijungti šį sekmadienį. Repetici-

Dainavos ansamblio sopranai ir tenorai dalyvavę muzikinio veikalo "Nemunas žydi" pastatyme Chicagoje.
V. A. Račkausko nuotrauka

Vasario 16 Gimnazija

VYT. GEDRIMAS

Jau praėjo virš 3 mėn., kai Pasaulio Liet. Bendr. Valdybos paskirtoji komisija iš inž. V. Adamkavičiaus, dr. Karvelio ir

jos užsėtęsia neilgiau valandos. Šios repeticijos yra tik jaunimui, kuris jau yra baigęs Lituanistinę mokyklą. Gi mokiniai, kurie lanko "Aušros" lit. m-lą yra ruošiami Dainų šventei reguliarių pamokų metu.

• Žurnalistų susirinkimas įvyks sausio 30 d., 1 val. p. p. Marijos Sims namuose. Bus naujos valdybos rinkimai ir aptarti kiti klausimai. St. Slizys

VASARIO 16 DETROITE

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas Detrote įvyks sekmadienį, vasario 13 d., 3 val. p. p. Cobo Hall (kambarys 2040). Pagrindiniais kalbėtojais bus Valstybės Psekretorius Afrikos Reikalams, buv. Michigano valstijos gubernatorius G. Mennen Williams ir Dr. Tomas Remeikis, Politinių Mokslų profesorius St. Joseph's College, E. Chicagoje. Meninė programą išpildys Sv. Antano lietuvių parapijos choras, vadovaujamas muz. Alberto Mateikos.

Lietuvos trispalvės pakėlimas prie miesto rotušės (City-County Building, Woodward prie Jefferson) įvyks tą pačią dieną 9:30 val. ryto.

Visi minėjimo dalyviai dalyvauja eisenoje į vėlavos nuleidimą 5 val. p. p.

Visuomenė kviečiama dalyvauti minėjime ir prisidėti aukomis Lietuvos laisvinimo darbams. Aukos galima siųsti sekančiu adresu: Detroit Lithuanian Organizations Center, 15756 Lesure, Detroit, Michigan 48227.

• Algis Zaprackas, Pasaulio Jaunimo Kongreso pirmininkas, pereitą savaitgalį buvo išvykęs į Clevelandą Jaunimo Kongreso reikalais ir ta proga davė telefoninį reportažą Lietuvos Melodijų radijo valandos metu iš veiksnių konferencijos. Detroitas gavo pirmutines žinias iš šio svarbaus suvažiavimo.

• Lietuvos Vyčių 79-tos kuopos susirinkimas įvyks vasario 2 d., 8 val. vak. Dievo Apv. parapijos salėje. Nauji nariai kviečiami. Po susirinkimo kavutė.

• Petras ir Marijona Mularonkai; Ann ir Joseph Yuhai ir Frank ir Ann Kidulas mini vedybų suaktis. Petras Vaitkūnas mini gimtadienį. Joseph ir Mary Kazlauskai mini sidabrinį 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. —rjv—

dr. Radvilos patikrino Vasario 16d. gimnazijos padėtį, bet iki šiol nei pati komisija, nei Pasaulio Liet. Bendr. V-ba tikrinimo davinų nėra paskelbusi. Visuomenėje pasigirdo gandai, tvirtinimai ir išvados. Ypačiai, kai paskutiniu laiku atėjo žinios, jog Vokietijoje esantieji du komisijos nariai atsisako pasirašyti iš anksto sutartą ir dabar paruoštą Amerikos liet. visuomenės atstovo V. Adamkavičiaus tikrinimo aktą. Atsirado įvairūs spaudimai, įtaigojimai ir net noras visą reikalą nusišlepti nuo visuomenės akių, nes, girdi, atidengus faktinę padėtį ir tą visą administracinę ir piniginę netvarką -- gimnazija bus sužlugdyta ir bus pakirstas visuomenės pasitikėjimas bet kokioms ateities rinkliavoms bendriesiems liet. reikalams.

Visuomenės pasitikėjimas buvo pakirstas žymiai anksčiau, kai vienu, tai kitur spaudoje pasirodydavo kritiški straipsniai apie gimnaziją. Visuomenės pasitikėjimą atstatyti negalima tylą ar faktų nusišleptais. Priešingai, išsklaidymas tikros padėties ir ieškojimas būdų netvarkai pašalinti -- yra vienintelis galimas kelias pateisinti tolimesnę gimnazijos egzistenciją.

Chicagoje esantieji gimnazijos rėmėjų būrelių vadovai sausio 7d., sušaukė Jaunimo Centre viešą susirinkimą ir paprašė inž. Valdą Adamkavičių padaryti pranešimą. V. Adamkavičius, darydamas šį pranešimą pažymėjo, jog jis kalba ne komisijos, bet savo vardu ir taip pat -- nei jo, nei komisijos tikslas nebuvo sugriauti gimnaziją, bet kaip tik su šiuo tikrinimu rasti būdų pašalinti esamą netvarką.

O tos netvarkos administracijos ir atskaitomybėje, kaip paaiškėjo iš pranešimo, būta labai daug. Sunku čia išsiaištinėti 1/2 valandos trukusį pranešimą, galima tik pabrėžti, jog gimnazijos patikrinimas buvo nuodugnus ir apimęs visas gimnazijos veiklos sritis, antra, -- iš to pranešimo aiškiai matosi, jog visose srityse yra dideli normalumai bei atskaitomybinė netvarka.

Ilustracijai galima pateikti keletą skaitlinių. Iki 1964m. spalio 20d. iš viso buvo suaukota ar gauta kitais keliais apie 4 milijonus D. Markių. Iš tos sumos lietuvių patys suaukėjo ar per organizacijas -- apie 1,800,000 DM, gi 2,300,000 DM gauta iš Vokietijos pabėgėlių ministerijos. Nauji rūmai, kurie yra moderniški ir visais atžvilgiais tinkami, kaštavo -- 816,428,87 DM, liko skolos -- 79,317,73 DM. Tai skola padengti asmeniškai paskolino Tėv. Bernatonis -- 40,000 DM, Vadinasi, liktų skolos -- 39,317,73 DM, bet pagal dokumentus rasta skola -- 45,483,48 DM. Kodėl ir kaip ta suma išaugo -- nebuvo paaiškinta. Aplamai, naujų rūmų statybai nebuvo vedama tiksliai atskaitomybė ir kontrolė ir patikrinimo komisija, kiek jai pavyko susigaudyti esamuose dokumentuose, padedant buhalterui, tas skaitlines nustatė. Ar jos yra tikros, ar ištikrųjų tiek yra skolų -- niekas negali garantuoti. Visus statybos darbus ir atskaitomybę vedė pašalintas iš pareigų Mariūnas. Su statybos rangovais daugumoje buvo susitarta be jokių varžytinų. Be jokios kontrolės,

Mariūnas imdavo pinigus tik su savo parašu ir tokia abejotina suma siekia 22,623,28 DM. Ties naujiems rūmams iš vokiečių įstaigų buvo gauta 2 kart paskola bendroje sumoje 500,000,00 DM, bet toji paskola yra sąlygota ir jei pav., gimnazijai pritrūktų mokinių ir ją norėtume naudoti kitiems reikalams -- paskola reiktų grąžinti. Toks atvejis buvo su latvių gimnazija ir net teismo keliu iš jų buvo išreklautas paskolinto suma.

Kyla neaiškumas ir dėl Balfio pasiūstų pinigų. 1964m. Balfas paskelbė, jog persiuntė gimnazijai 40,058,00 dol. Įdomu, jog tą sumą įeina ir kun. Lubino surinkti pinigai, kai jis lankėsi Amerikoje ir Kanadoje. Savo laiku paskelbtame pasikalbėjime Drauge, kun. Lubinas pažymėjo, kad surinkti pinigai pilnai apmokės gimnazijos skolas, gi tikrinimo komisija rado, jog kun. Lubinas atvežė gimnazijos reikalams tik 17,051,00 dol.

Toliau iš pranešimo paaiškėjo, jog gimnazija neturi jokių teisių, net privačios mokyklos, ir baigę gimnaziją mokiniai turi laikyti externo egzaminus prie švietimo ministerijos, kaip neįlankę jokios mokyklos. Mokiniai bendrabūti yra apverktinoje būklėje -- neįmanoma nei patalinti, nei remontuoti -- tik griaunant, nors anksčiau lankusieji gimnaziją visokie atstovai ir veikėjai ne žodžiu neužsimindavo apie tas nežmoniškas mokinių gyvenimo sąlygas. Mokytojų klausimas yra begalo aktualus. Dabar gimnazijoje dirba 5 vokiečių studentai. Ir tų mokytojų Vokietijoje nėra, vienintelė vilitis -- tai J.A.V-bės, bet niekas nenori važiuoti. Lygiai tas pats su gimnazijos direktoriumi, Tinkamų kandidatų yra, bet niekas nenori užimti tų pareigų. Po patikrinimo, iš sielovados pareigų buvo atleistas Tėv. Bernatonis ir taip pat kun. Lubinas tik laikinai paliktas eiti direktoriaus pareigas.

Tikrinimo komisija savo pranešimą (vieną ar du) turi atiduoti Pasaulio Liet. Bendr. V-bai kuri faktiškai ir turėtų daryti reformas ir išlyti planus ateičiai, bet kiekvienam aišku, jog tuos visus reikalus gali sutvarkyti tik Vokietijos Krašto Taryba, kuri, deja, per paskutinius rinkimus, buvo išrinkta beveik iš tų pačių asmenų, kurie privedė prie dabartinės netvarkos.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriimkite jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC.

66 Mechanic St.
New Rochelle, N. Y.

A. SMETONOS MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merkeliu,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trūkumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplatinas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čekį ar pašto perlaidą:

KAINA — 12,50 DOL.

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Inž. V. Adamkavičius atsako į klausimus

Pasikalbėjimas paskelbtas per Margučio radiją sausio 13 d.

-- Savo pranešime minėjote apie Tėvo Bernatonių paskolą gimnazijai 40,000. -- DM sumai, Norėčiau paklausti, ar Tėvas Bernatonis tarpininkavo gauti paskolą, ar jis ją paskolino iš savo asmeninių pinigų?

-- Kiek komisijos nariams pavyko sužinoti, paskola buvo asmeniškai. Kadangi buvo likę senų neapmokėtų skolų, tai, atrodo, susitarus su Tėvu Bernatonių, buvo gauta iš jo paskola be jokių procentų, kuri, savaimė suprantama, turės būti gražinta.

-- Ar yra nustatyta data, kada toji paskola turi būti gražinta?

-- Mums nėra žinomos jokios sąlygos, surištos su ta paskola.

-- Jūs taip pat savo pranešime pažymėjote, kad gimnazija ieško naujo direktoriaus. Ar tai reikia suprasti, kad dabartinis direktorius pasitrauks, ar jis yra netinkamas, ar kaip kitaip?

-- Faktiškai padėtis šiuo metu yra tokia, jog gimnazijos direktorius yra pasitraukęs.

-- Švietimo Komisija ieškojo naujo kandidato, bet jo negali surasti ir kun. Lubinas eina laikinai direktoriaus pareigas. Mums teiraujantis vietoje, paaiškėjo, kad Europoje nė vieno tinkamo kandidato negalima surasti.

-- Dėl paties Revizijos komisijos pranešimo buvo pažymėta, kad kiti du komisijos nariai atsisako pasirašyti. Norėčiau paklausti, ar Jūs pasirašysite tą jų paruoštą naują aktą, ar duosite savo atskirą pranešimą?

-- Į tą klausimą galėsiu atsakyti, kai gausiu jų pranešimą, perskaitysiu ir galėsiu apsispręsti, ar jį galima pasirašyti. Kiekvieno atveju, jei aš ir negalėčiau to pranešimo pasirašyti, pridėsiu savo lydrastį ir tuoj pasiųsiu Pasaulio Liet. Bendr. V-bai Clevelande.

-- Ar yra žinoma, kad Pasaulio Liet. Bendr. V-ba šį pranešimą paskelbs visuomenei?

-- Man atrodo, kad tuo reikalu buvo keletą kartų pasisakyta. Oficialaus nutarimo nebuvo, kur skelbtas, todėl galima daryti tik prielaidas.

-- Ar jūs negalvojate, kad yra daromi spaudimai, kad visuomenei skelbtinas komisijos patikrinimo aktas būtų galimai palankesnis, išvengiant tikrų faktų apie esamą netvarką?

-- Galėčiau atsakyti tik už save. Atvirai pasakius, labai pergyvenau tą tikrinimo ir vėlesnį laikotarpį, kadangi tiek Vokietijos

ir grįžęs į JAV-bes prisiklausiau visko -- spaudimo, grėsimų, atkalbinėjimų, patarimų, jog anksčiau ir dabar atrodo, kad padariau savo visuomeninėje gyvenime vieną iš didžiausių klaidų ir galiausiai tos minutės, kada sutikau vykti ir prisidėti prie tikrinimo komisijos. Man atrodo, kad tokios revizijos, kokią mes bandėme atlikti, -- niekas nenorėjo.

Net paskutiniame pranešime Jaunimo Centre, kalbėjau apie negeroves, pasitaikiusius nesklaidumus, bet po manim kalbėjusieji girdėjo tik tai, ką jie norėjo girdėti. Buvo apeliuojama į tautinius jausmus, patriotiškumą, į milžinišką lietuvių švietimo įstaigos židinio ir laisvės žiburio išlaikymą Europoje, buvo kalbama apie kitokius reikalus, bet niekas neužsiminė apie esamas negeroves ir bandymą jas pašalinti, arba tiksliau sakant, kokių būdu užtikrinti gimnazijos veikimą.

-- Mes manytume atvirkščiai, kad Jūsų dalyvavimas kaip tik išsklaidė tuos nenormalumus ir tos komisijos patikrinimas buvo teigiamas ta prasme, kad dabar yra žinoma, kokia yra faktiškai gimnazijos padėtis. Toliau aš norėčiau paklausti, koks būtų tikslus kelias pašalinti esamus nenormalumus, kaip sakant, kas turėtų tą klausimą tvarkyti, ar Pasaulio Liet. Bendr. V-ba, ar Vokietijos Krašto V-ba, ar kas kitas?

-- Neturiu jokių abejonių, kad vienintelis galys tuos reikalus sutvarkyti, yra pati Vokietijos Liet. Bendruomenė, jos krašto Taryba ir Valdyba. Nei Pasaulio Liet. Bendr. V-ba, nei kas kitas, sėdėdamas už 5,000 mylių už gimnazijos, turį reikalų nesutvarkys. Gal būtų visuomenės spaudimas, ar tam tikrų organizacijų valdybų pareikštas pagidavimas, bet vienintelis ir galutinis sprendimas priklausys Vokietijos Krašto Valdybai ir Tarybai. Ar Taryba pasirinks tą kelią -- sunku dar pasakyti, juo labiau, kad pagal naujus Tarybos rinkimų davinius -- yra perrinkti visi tie patys žmonės, kurie faktiškai ir buvo atsakingi už tuos netikslumus.

-- Savo pranešime pabaigoje pažymėjote, kad komisijos tikslas buvo nesužlugdyti gimnazijos, bet pataisyti, pagerinti, todėl ar esamomis sąlygomis, dabar, -- gimnazija yra remtina, ar ne?

-- Principiniai pasisakiau tada ir principiniai pasisakau dabar. Gimnazija yra remtina. Deja, negaliu visiškai ramiai širdimi pasisakyti, kad esamomis sąlygomis, kaip ji iki šiol buvo, -- gimnazija turėtų tvarkytis ir ateityje. Jeigu mes nerisime kelių gimnazijos tvarkai atstatyti, pagerinti sąlygas ten esantiems mokiniams, jeigu negalima pakelti mokslo lygio -- tai aš turiu labai didelių rezervų dėl gimnazijos ateities.

Mano giliu supratimu, esamomis sąlygomis mūsų visų sutelktinės pastangos ir aukos nepateisins tokios gimnazijos egzistencijos. Nenoriu būti blogai suprasas ir nesu griovikų eilėse, bet kartu negaliu ramia širdimi pasakyti, kad remkime gimnaziją vien tik todėl, jog ji vadinasi Vasario 16 d. gimnazija -- baigė pasikalbėjimą inž. Valdas Adamkavičius.

JUODOJI RINKA LIETUVOJE

Visi ką nors ima sau

Juodoji rinka, neatskiriama karo, suiručių ir šiaip nenormalių laikų požymis, Lietuvoje ne nyksta. Milicijos ir jos pagalbininkų persekiojama, Kaune, anot tenyščių laikraščių, ji persikėlė į savotišką "pogrindį" -- į viešuosius miesto tualetus. Ten užėjus beveik visada esą galima susidurti supasiūlymais: gal reikiama kojinių, skepetaičių, megztukų ar kitokių reikmenų. Kainos mažesnės arba ir didesnės, kaip krautuose. Socialistinės santvarkos gerbėjai priekaištauja ne tik pardavinėtojųms, o ir pirkėjams, nes, sako, tos prekės esančios vogtos iš įmonių, taigi vogtos iš valstybės -- "darbo žmonių" turtais.

Priežasčių, kodėl taip paplitęs tas "vogimas", "kombinavimas", ar kaip tai bebūtų vadinama, viešai panagrinėti priekaištautojai nesiryžta, bet "kombinuotojų" išradinumą kone kasdien pavaizduoja.

Tiesos "Dienų aidų" užrašuose pasakoja:

Žmogus, baigęs darbo dieną, kaip visada ramiai įsideda į kišenę kokią nors menkniekį -- "sau". Dažytas -- geresnių da-

Chicagos jūrų skautų Algimanto laivo įgula metinėje šventėje su laivo vadu J. Šalčiūnu ir svečiais Br. Juodeliu, R. Kunstmanu ir V. Rupinsku. Prieky priklaupę įgulos nariai: A. Brinka, A. Silūnas, V. Silūnas, R. Adomaitis, M. Silūnas, K. Kazėnas, K. Adomaitis ir D. Ramonas. Stovi: P. Skvirblis, G. Čepėnas, B. Mažeika, A. Jonušas, R. Vidžiūnas, A. Regis ir B. Skvirblis.

Algimanto laivo šventėj LSB v. s. Br. Juodelis riša kaklaraištį įžodį davusiam A. Brinkai, kairėje stovi J. Šalčiūnas ir V. Rupinskas.

Algimanto laivas atšventė metines

Chicagos "Lituanicos" tunto jūrų skautų Kung. Algimanto laivas iškilminga sueiga š. m. sausio mėn. 16 d. paminėjo vienu metų veiklos sukaktį ir Klaipėdos atvadavimo (1923. I. 15) dieną.

Metų bėgyje, vadovaujant j. b. v. J. Šalčiūnui, pirmųjų penkių jūrų skautų grupė išaugo į penkiolikos narių vienetą, smarkiai žengiantį pirmyn skautavime ir jūriniam žinojime. Vasaros metu 13 laivo narių stovyklavo tunto 2 savičių stovykloje ir, vadovaujant j. b. v. R. Kunst-

manui, atliko plaukymo, irklavimo ir būriavimo pratimus su tunto būrlaiviu "Vėtra". Vasaros metu buvo suruoštos dvi iškylas į Michigan ežero uostus. Mokslo metų bėgyje vienetą turėjo ir turi kas sekmdienį sueigas, einant patyrimo laipsnių programas, žaidžiant ir darant modelius.

Metinės šventės proga, išlaikius egzaminus, šešiams jūrų skautams buvo suteiktas antrojo patyrimo laipsnis. Šventės metu jūrų skautai A. Jonušas, B. Mažeika ir A. Brinka davė įžodį. Jiems kaklaraiščius su jūrinėmis tradicijomis užrišo šventėje dalyvavę LSB VS j. s. Br. Juodelis. Gerojo darbo ir Tėvynės mazgelius užrišo tuntininkas ps. M. Jakaitis ir LSB jūrų skautų skyriaus vedėjas pavad. j. b. ps. V. Rupinskas. Abu pareigūnai tarė laivui sveikinimo žodį su paskatinančiais linkėjimais. Ilgesnį žodį apie Klaipėdos svarbą Lietuvai bei lietuviams jūrų skautams tarė j. s. Br. Juodelis, kartu sveikindamas laivą metinių progą ir naujai davusius įžodį.

Šventėje dalyvavo ir dalis "Prezidento Smetonos" jūrų budžių įgulos narių bei kitų tunto vienetų atstovai.

K. N.

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Tarp tų dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite juos surasti.

Bostono skautai kūčių metu. Iš kairės M. Dačytė, R. Veitas ir kiti.

IR LIETUVIŲ ATSIUNTĖ KUBON

Dešimts žvejybos laivų specialistų iš Klaipėdos dirba Kubo j. Jų tarpe trys lietuviai. Drauge su jais yra jūreivių kelių laivų įgulos. Sako "jie moko kubiečius žvejoti". Mat, Fidelis Castro pareiškė, kad žuvies pramonė Kubos s a l o j esanti nauja.

Anot Tiesos, "tarybiniai žmonės" padeda tą pramonę kurti, tad nemaža specialistų įtolimą Kubą "pasiuntė ir mūsų uostamiestis". (ELTA)

TEATRAS KRETINGOJ

Kretingoj veikia vietinis dramos mėgėjų teatras. Pernai vaidino J. Grušo "Vedybų sukaktį", K. Narečionio "Kaktusą", Br. Tautkutės (vietinės režisierės) "Žmoguje pavasaris -- meilė" ir dabar K. Sajos "Saulę ir stulpą". (ELTA)

BOSTONO SKAUTŲ KŪČIOS

Gruodžio 19 d. Bostono skautai su savo tėveliais skubėjo Kūčioms. Baltomis lino staldengėmis uždengus stalus puošė žvakidės ir eglišakiai, o mamųčių atnešti kūčių valgiai pripildė stalus.

S. St. Subatienė su Birutės d. vės skautėmis pradėjo žvakių degimo ceremonijas ir tuo pačiu kūčias.

Visi nutilo, net patys mažiųjų ttemptai klausėsi kas vyksta tą Šventą Naktį.

Po trumpos programos ir kūčių evangelijos, vyko plotelių laužymas. Pasistiprinus, Putnamo vyr. skautės pravedė bendras giesmes, bei pačios atliko naujų kalėdinių giesmių montažą. Sese-lė Ignė labai vykusiai pravedė šiaudo traukimą, patarlių skaitymą ir kitus papročius.

Nepastebimai praėjo kelios valandos vienoj bendroj skautiškoj

šeimoj. Sveikinimai su plotkele buvo gauti iš Kernavės tunto Chicagoj ir V. S. Zailskienės bei visos Sesierys Vadijos.

(d)

WANTED JOURNEYMEN DIE MAKERS

Job shop experience. Long program. 58 hours per week. Fringe benefits.

J. W. TOOL & DIE CO.

21260 W. 8 Mile Southfield, Mich.

(8-14)

• Šv. Kazimiero lit. mokyklos Tėvų Komitetas ruoširdžiai dėkoja LB II apylinkės valdybai ir jos pirmininkui P. Mikšui už skirtą mokyklai paramą. Jau šiais mokslo metais mokykla yra gavusi (iš II apylinkės LB) 220 dol. Tikime, kad ir ateityje mokyklos darbas bus bendruomenės įvertinamas ir remiamas.

Taip pat dėkojam p.p. Gaidžiūnams už skirtą dovaną laimėjimams per Kaledų Eglutę.

Išdininkė I. Sušinskienė prašo tėvelius galimai greičiau sumokėti už mokslo. Ją galima sutikti kiekvieną šeštadienio rytą prie mokyklos atvežus vaikus, arba susitarti telefonu: 531-7727.

Kovo 27 d. yra numatyta mokyklos paramai suruošti pietus. Tikime, kad visuomenė pastangas parems.

Henry J. Nave, The White Motor Co. viceprezidentas, yra išrinktas The Cleveland Trust Co., Ohio didžiausio banko, direktorium.

• ALT S-gos narių remiami du apjungti Vasario 16 Gimnazijos mokiniams

remti būreliai, kruopščiai vadovaujami veterano veikėjo Stepono Nasvyčio, 1965 metais išsiuntė 504 dol. paramos. Būrelius sudaro 42 asmenys ir St. Nasvytis reiškia jiems padėką už sklandų bendradarbiavimą.

Išsiuntinėjęs nariams-rėmėjams gimnazijos kvitų padėkos lakštus, St. Nasvytis kartu primena, kad Gimnazijos moksleiviai remtini ir ateityje.

• Vysk. Valančiaus mokyklos tautinių šokių grupė, vadovaujama Liudo Saggio, po labai kruopštaus darbo ir pasiruošimo, pasirodys Baldwin-Wallace kolegijos ruošiamame Baltijos tautų vakare. Vakaras įvyks penktad., sausio 28 d., 8:30 val. vak. B.-W. College salėje, Berea.

To vakaro iniciatorius yra studentas R. Gulbinas.

ATSilANKYKITE Į TURNYRĄ

Ši šeštadienį, sausio 29 d. Clevelande įvyks didelis moterų tinklinio turnyras, vadinamas "Lake Erie Invitational", kuriame dalyvaus stipriausios komandos iš vidurinės bei rytinės JAV-bių dalies ir Kanados, jų tarpe Ohio čempionės -- Clevelando LSK Žaibas.

Turnyro rengėjas yra LSK Žaibas. Dalyvaus viso 12 komandų, kurios pradžioje žais kiekviena su kiekviena pasidalinę į 2 grupes po 6 komandas. Pirmos trys komandos iš kiekvienos grupės pakliūs į finalinį ratą, vykdomą vieno minuso sistema.

Turnyras vyks Myron T. Herrick Junior High School, 5407 McBride Ave. Ši gatvė jungia Broadway ir E. 55 St., visai netoli jų sankryžos. Salė yra vos per keletą namų nuo St. Alexis Hospital.

Varžybų preliminarai žaidimai prasidės nuo 9:00 val. ryto. Finalinis ratas prasidės apie 6:00 val. vakaro.

Clevelandiečiai, kviečiami gausiai atsilankyti. Bus žaidžiama be sustojimo visą dieną, mažiausia iki 9:00 val. vakaro, todėl kada beatvyktumėte visuomet turėtumėte progos žaidimo pasižinoti. Mūsų merginos yra tikrai daug darbo ir pasišventimo įdėję į šį sportą, ir pasiekę aukšto žaidimo lygio, pajėgamos būti lygiavertėmis varžovėms su geriausiomis amerikiečių bei kanadiečių komandomis. Tamstų atsilankymas būtų joms didelis moralinis paskatinimas, o kartu ir parodymas, kad šios mūsų iškiliųjų sportininkės yra mūsų visuomenės neužmirštos.

LSK Žaibą atstovaus: A. Barzdukaitė (kapitonė), R. Besperaitytė, I. Besperaitytė, D. Čiurlionytė, N. Gelažytė, D. Jurgaitytė, V. Mockutė, V. Žiedonienė, Treneris R. Babickas.

LSK Žaibo vyrų tinklinio komanda žaidžia Clevelando miesto lygoje ir pasibaigus pirmajam ratui stovi antroje vietoje su 15 laimėjimų ir 3 pralaimėjimais. Ši pirmadienį, sausio 31 d. mūsų žais su pirmoje vietoje stovinčia Euclid YMCA komanda, ir tuomet pradės 2-įjį ratą. Mūsų žaidimą pergalę reikėtų pirmavimą lygoje.

Rungtynės vyks Myron T. Herrick Junior High School, 5407 McBride Ave. (Ten pat, kur vyks moterų turnyras). Pradžią 7:15 val. vakaro.

LSK Žaibo vyrų tinklinio komanda žaidžia Clevelando miesto lygoje ir pasibaigus pirmajam ratui stovi antroje vietoje su 15 laimėjimų ir 3 pralaimėjimais. Ši pirmadienį, sausio 31 d. mūsų žais su pirmoje vietoje stovinčia Euclid YMCA komanda, ir tuomet pradės 2-įjį ratą. Mūsų žaidimą pergalę reikėtų pirmavimą lygoje.

Praėjusį pirmadienį, sausio 24 d. mūsų žais nugalėjo Slovėnė S. C. 3:0 ir North East YMCA 3:0. Lygos sezono bus žaidžiama 4 ratai. Sezonas pasibaigs balandžio pabaigoje.

• Jau yra gauta V. Daugirdaitės-Sruogienės Lietuvos Istorija, šeštoji laida. Terros išleista. Kietais viršeliais. Kaina 6 dol. Galite įsigyti Dirvoje.

• Tradicinis ALT S-gos Clevelando skyriaus rengiamas Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas įvyks vasario 12 d., 7 val. vak. Čiurlionio Ansamblio namuose — Magnolia Dr.

Programoje — filmo demonstravimas apie prezidento Antano Smetonos gyvenimą ir veiklą Amerikoje ir laidojimo išskilmės.

Po programos — vaišės. Minėjime kviečiami dalyvauti ALT S-gos skyriaus nariai su šeimomis, Korp! Neo-Lithuania nariai ir Clevelando visuomenė.

• Sąžiningiausių patarnavimą visais draudimo reikalais, gausite paskambinę patyrusiam draudimo atstovui V. Giedraičiui tel. 944-6835.

PARDUODAMI NAMAI

Dviejų šeimų 5-5-4 arti E. 185 gt. Dideli kambariai. Viskas arti.

Vienos šeimos trijų miegamųjų, nebrangus, netoli Neff Rd.

12 šeimų apartamentas. beveik naujas. Geros pajamos.

Turime keturius naujus namus.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis — Realtor United Multiple Listing Service

780 E. 185 gt. IV 1-6900 arba vakarais KE 1-2190

HELP WANTED MALE

OPPORTUNITY DIE CAST DIE REPAIRMAN Apply White Industries. 46 Sheldon Rd., Berea, Ohio (9-13)

MECHANIC Experience in general factory maintenance. Pine fitting, machine repair etc. Must be able to read blueprints. See Mr. Kannis at NYLONCE CORP. 1294 W. 70th St. Cleveland, Ohio (9-15)

MALE

BORING MILLS BENCH TOOLMAKERS HORIZ. MILLS GRINDERS (G.D., I.D. AND SURFACE) W & S TURRET LATHE Enterprise Machine Parts Corp. Enterprise Machine Parts Corp. wants you full time if you have had precision toolmakers job shop experience. Top rates, fringes. Apply: 2731 Jerome Detroit 12, Mich. 313 — 892-7900 (9-14)

DIE MAKERS DAY & NIGHT SHIFT Overtime, paid holidays, long programs, fringe benefits. Gathen Industries Inc. 8833 E. 10 Mile Rd. Center Line, Mich. (9-14)

CUSTODIANS and SUPERINTENDENTS Full or Part Time East or West Side Excellent positions available for aggressive couples wanting fine residential properties. Salary commensurate with experience and property. Opportunity for advancement. For interview call daily between 9 A.M. and 5 P.M. UT 1-3377

Bates & Springer, Inc. Managers (11-12)

HOUSEKEEPING Full time position for man preferably with floor care and general cleaning experience. Apply HIGBEE SEVERANCE Personnel Office

CLERK - TYPIST FOR AUTO AGENCY To type factory warranty and claims also some filing. Steady Work — 5 Days Plus fringe benefits. Mr. Hershberger

A. D. PELUNIS OLDSMOBILE 13123 Detroit Ave. (11-12)

CAREER OPPORTUNITIES Growing company in the fastener industry has interesting and challenging jobs for EXPERIENCED — Cold Headermen Trimmer set-up men Pointer set-up men Cook and economy shaver operators Centerless grinders Machine repairmen Good hourly rates, excellent incentive programs and attractive fringe benefits. THE FERRY CAP & SET SCREW CO. 2151 Scranton Rd. 771-2533 (11-13)

COOK Short order, neat and clean. Apply in person, mornings only. UNCLE JOHN'S PANCAKE HOUSE 5412 Northfield Rd. (11-12)

HOUSEKEEPING MEN Full time positions for conscientious, reliable men. Salary plus store benefits. Apply Personnel office Second Floor. HIGBEE WESTGATE (11-13)

HELP WANTED MALE

LAYOUT MAN Sheet metal fabrications. To lay out electrical enclosures. Several years job shop experience necessary. Formweld Products Co. 1530 Coit Ave., East Cleveland (1 Block North of Euclid Ave.) (11-12)

TOOLMAKER WITH E. D. N. EXPERIENCE TOOL & DIE MAKERS UNION SHOP GOOD WAGES STEADY WORK GOOD BENEFITS Strippet Tool & Machine Co. 40 Hansen Rd. Brampton, Ont. Brampton 4513330 Tor. 925-4593

TOOL DESIGN—DETAILERS FOR DIE CAST & TRIMDIES MAINTENANCE—GENERAL Mechanical electrical or hydraulic experience desirable. Good starting salary & liberal fringe benefits. Apply in Person or Call Congress Division 3750 E. Outer Drive Detroit, Mich. 213 — 891-3400 (11-17)

WAITRESSES Experienced. Full or part time openings for luncheon and dinners. Meals and uniforms provided. Good clientele. Good Tips. Entrance from Carnegie Medical Bldg. SHERWIN'S UNIVERSITY INN 10501 Carnegie Formerly CROSBY'S RESTAURANT (11-13)

WAITRESSES Experienced. Full or part time openings for luncheon and dinners. Meals and uniforms provided. Good clientele. Good Tips. Entrance from Carnegie Medical Bldg. SHERWIN'S UNIVERSITY INN 10501 Carnegie Formerly CROSBY'S RESTAURANT (11-13)

WAITRESSES Experienced. Full or part time openings for luncheon and dinners. Meals and uniforms provided. Good clientele. Good Tips. Entrance from Carnegie Medical Bldg. SHERWIN'S UNIVERSITY INN 10501 Carnegie Formerly CROSBY'S RESTAURANT (11-13)

MALE

ATTENTION ALL JOURNEYMEN ELECTRICIANS If you are interested in permanent employment with the best of working conditions and earnings—Champion Spark Plug Co. Ceramic Division has and immediate opening for you. Insurance, pension plan, and other liberal benefits are available. APPLY CHAMPION SPARK PLUG CO. 8525 BUTLER HAMTRAMCK, MICH. An Equal Opportunity Employer

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ROMAS KEZYS ATVYKSTA Į CHICAGĄ

LST Korp! Neo-Lithuania iškelus mintį, jog reikia į Chicago pasikviesti su paskaita vieną iš žygio į Jungtines Tautas organizatorių, tiek studentai tiek visuomenė labai gyvai tam sumanymui pritarė.

Galutinai susitarta, jog iš New Yorko atvyks Romas Kezys ir skaitys paskaitą vasario 20 d., sekmadienį, Jaunimo Centro salėje. Tam reikalui gauta didžioji salė, nes visuomenė rodo didelį susidomėjimą, reikėjo surasti didesnę patalpą. O šioje salėje yra 755 sėdimos vietos.

Šie metai yra Jaunimo Metai. Romas Kezys, baigęs mokslus JAV ir jas apvainikavęs masterio laipsniu, yra vienas iš stipriųjų jaunimo visuomeninio gyvenimo stulpų. Jo energija,

sumanumas, visuomeninė veikla iškelė jį į pirmąjį eilę.

Paskaita savo turiniu ir naujomis mintimis bus labai įdomi. O Romas Kezys yra geras kalbėtojas. (k)

• Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Chicago skyrius Balso vajeus proga vykdomam komitetui atsiuntė 50 dol. auką.

• Dainavos ansamblis išpildys meninę programą vasario 13 dieną per Chicago Lietuvių Tarybos ruošiamą Lietuvos Nepriklausomybės 48-tos sukakties minėjimą Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje. Minėjimo pradžia — 2 val. po pietų.

Kun. V. Rimšelis, Amerikos Lietuvių Tėvų Marijonų provincionas, pasakys

PADĖKA

A. A.

MARIJONA RUDOKIENĖ

Mūsų mylimai žmonai ir Mamytai mirus gruodžio 29, 1965 m. ir palaidotai sausio 3, 1966 m. Šv. Kazimiero kapinėse, norime padėkoti visiems, kurie suteikė velionei paskutinį patarnavimą ir mums suraminimą.

Dėkojame kunigams, atsilankiusiems į koplyčią, prelatui Domazui Mozeriui už pasakytą pamokslą, kun. Povilui Juknevičiui už palydėjimą į kapines.

Visiems, kurie aukoję šv. Mišias jos atminimui, už gėles.

Grabnešiams, palydėjusiems Ją į amžiną poilsio vietą.

Visiems, kurie suteikė užuojautą. Visiems ir dar kartą visiems NUOŠIRDUS AČIŲ.

Vyras, Sūnus, Sesuo, Marti, Anūkas
RUDOKAI

VINCUI MINKŪNUI

mirus, jo žmonai, sūnui, broliui PETRUI ir šeimai užuojautą reiškia

J. Preibys

Mirus

VINCUI MINKŪNUI,

Poniai MINKŪNIENEI, sūnui RIMUI ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

A. K. Martus ir šeima

Mylimam Vyruui ir Tėvui
A + A

VINCUI MINKŪNUI

mirus, jo žmonai JADVYGAI ir sūnui RIMANTUI reiškia giliausią užuojautą

Nuliūdę giminės:

Juozas ir Teodora Garšvinskai ir Dukterys, Stasė ir Petras Petrušaičiai, Vladas ir Joana Šimoliūnai ir Sūnūs.

INŽ. RAMŪNUI KARAZIJAI

tragiškai žuvus, tėveliams IDAI ir BALIUI KARAZIJAMS ir sesutei DALIAI LAUCIENEI reiškia gilią užuojautą

Rima ir Aleksas Petrauskai,
Voldemaras ir Arno Žvelgynai

Dr. Steponas Biežis, III JAV ir Kanados Dainų Šventės rengimo komisijos pirmininkas sausio 16 d. dalyvavo bendrame posėdyje su Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso komiteto nariais, pasitarti kongreso ir dainų šventės koordinavimo reikalais. Sėdi iš kairės: E. Vilkas, V. Kleiza, A. Zaprackas, Z. Acalinaitė, dr. Stp. Biežis ir G. Gedvilas, Sutarta, kad Jaunimo kongresas baigsis dainų švente, kurioje visi kongreso dalyviai dalyvaus organizuoti.

pamokslą 10 val. per iškilmingas Mišias šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje. Kun. V. Bagdanavičius, M.I.C. ir evangelikų kun. K. Burblys skaitys invocaciją.

• Dr. Rimas Sidrys pakartotinai prisiuntė Chicago Balso vajeus vykdomam komitetui auką: dr. K. Vaičiūso 50 dol., dr. P. Vaičiūso 20 dol. ir dr. S. ir Hans Korsenkowski 10 dol.

RACINE

MINĖJIMAS

Vietos ALT skyrius ruošia Lietuvos nepriklausomybės minėjimą, kuris įvyks vasario mėn. 6 d., 3 val. p. p., Šv. Kazimiero parapijos svetainėje, 815 Park Ave. Šv. Mišios už žuvusius dėl Lietuvos laisvės bus laikomos vasario 16 d., rytą, šv. Kazimiero bažnyčioje.

Minėjime dalyvaus ALT centro valdybos narys inž. Valdas Adamkavičius. Meninėje programoje dalyvaus vietinės pajėgos ir vaikučiai. Po minėjimo bus bendras pobūvis.

MIRTIES METINĖS

1965 m. vasario 11 d. šv. Marijos ligoninėje mirė ALT S-gos Wisconsin skyriaus narys prof. dr. inž. Jonas Šimoliūnas, buvęs eilės organizacijų garbės nariu. Mirties metinių proga pamaldos už jo sielą bus laikomos vasario mėn. 13 d., 9 val. 30 min. iš ryto, šv. Kazimiero bažnyčioje, 815 Park Ave., Racine, Wis.

Tuojuo po pamaldų parapijos svetainėje bus akademija ir gedulingi pietūs, kuriuos lietuviškai visuomenei Profesoriaus prisiminimui ruošia jo giminės ir artimieji. P. P.

NEW YORK

BALFO KONCERTAS NEW YORKE

Tradicinis didžiojo New Yorko Balso vajeus užbaidymo koncertas įvyks sausio 29 d. 7 val. vakaro Franklin K. Lane mokyklos auditorijoje, Woodhavene.

Koncertą išpildys sol. Pr. Bičkienė, humoristas A. Gustaitis, akordeonistas Ch. Daubaras ir pianistas A. Mrozinskas.

Skyriaus Valdyba kviečia visus Balso rėmėjus ir plačiąją lietuvių visuomenę gausiai atsilankyti koncerte. Tokio lygio meninis parengimas yra pirmasis šį sezoną.

Tiems, kurie dar neatidavė Balfui aukos bus puiki proga tai padaryti prieš koncertą.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Vasario 16 minėjimas Newark

New Jersey Lietuvių Tarybos rengiamas vasario 16 d. minėjimas įvyks Lietuvių šv. Jurgio D-jos salėje, 180 New York Ave., Newark, vasario 13 d. sekmadienį, 4 val. po pietų.

Už žuvusius dėl Lietuvos laisvės, lietuvių parapijos bažnyčioje 10:30 val. ryto bus pamaldos, o vėliau vainiko padėjimas prie lietuviško kryžiaus. Bažnyčioje giedos parapijos choras vad. K. Bagdonavičiui ir dalyvaus Newarko Lietuvių Veteranų Posto nariai ir pagalbininkės.

Kalbas pasakys: adv. Vytautas Abraitis, Newarko miesto burmistras, New Jersey valstijos ir JAV valstybių atstovai. Meninė programą išpildys Ritos ansamblis vad. A. Kačanauskui ir kiti menininkai.

N. J. L. Tarybą sudarančios organizacijos per savo atstovus yra maloniai prašomos būtinai dalyvauti minėjime, o taipgi Newarko ir iš visos New Jersey vietovių, o ypač iš ten, kur minėjimai nebus rengiami, Kadan-gi New Jersey lietuvių vardu bus priimta ir kongresiniam rekorde Washingtono atspausdinta rezoliucija, perskaitytos miesto burmistro ir gubernatoriaus proklamacijos, išklausyta svarbios kalbos ir pranešimai Lietuvos ir lietuvių reikalais, todėl visi dalyvaus.

Jaunimo Metai, todėl po kalbų ir meninės dalies bus šokiai nuo 6 val. iki vėlumos. Visi, kurie negalės atvykti į minėjimą pirmą dalį, yra prašomi atvykti į antrąją šio rengimo — šokių.

Iėjimas tikrai vienas doleris išlaidų padengimui. Bus priimamos ir aukos Lietuvos laisvini-mo reikalams. Negalintieji dalyvauti yra prašomi savo auką

pasiųsti NJLT išd. V. J. Dillis, 543 So. Clinton St., E. Orange, N. J.

Minėjimą rengia ir visus kviečia -- New Jersey Lietuvių Taryba.

A. S. Trečiokas

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

SANTAROS-ŠVIESOS FEDERACIJOS CENTRO VALDYBOS PAREIŠKIMAS

Ryšium su Vilniaus universiteto rektoriaus lankymu JAV-se, mūsų spaudoje ar kitais ke-liais buvo informuota apie jo turėtus susitikimus su išeivijos lietuvių, kurių tarpe buvo įvairiausio nusistatymo žmonių. Atitinkamuose pranešimuose bei vėliau pasirodžiusiuose polemikuose užsipuolimuose buvo iškeliamas vieno iš tų susitikimų kai kurių dalyvių priklausymas Santaros-Šviesos Federacijai, bet lygiai taip pat nutyliama, kurioms organizacijoms priklauso liku-

sieji šio bei visų kitų įvykių susitikimų dalyviai. Dar daugiau -- kai kurie asmenys, pasirem-dami niekuo nepagrįstais priei-dimais, pradėjo nesąžiningą Santaros-Šviesos Federacijos puolimo darbą, siekiantį maskvino Lietuvos okupanto džiaugsmui dar labiau didinti lietuvių išeivijos susiskaldymą.

Tos padėties akivaizdoje randame prasmingą šiuo viešu pareiškimu pakartoti Santaros-Šviesos Federacijos visada galiojusius ir galiosiančius nusistatymus:

1. Lietuvos nepriklausomybės atstatymas bei rusiškojo kolonializmo pašalinimas iš Lietuvos yra tikslai, kurių siekime nėra jokių kompromisų.
2. Neprivalo būti jokių santykių su Lietuvos okupaciją vykdančio rusiškojo imperializmo atstovais.
3. Turi būti išnaudojamos visos įmanomos priemonės okupuotos Lietuvos žmogui atsispirti prieš rusinimą ir kolonialistinę išnaudojimą.
4. Dalyvavimas Lietuvos laisvės darbe ir turima ar turėsima talka rusiškajam imperializmui atsispirti neprivalo būti varžoma jokiais pasaulėžiūriniais, religiniais ar partiniais-politiniais motyvais.

Santaros-Šviesos Federacija ir ateityje stengsis ugdyti tolerancijos dvasią lietuvių išeivijos visuomenėje bei sudaryti sąlygas, kuriose įvairios nuomonės galėtų būti išreikštos ir išklaustos nepuolant asmeniškai jų išreiškėjų. To reikalauja teisingai suprasti laisvės principai ir laisvo žmogaus savigarbą. Totalizmas niekada nepatraukė ir nepatrauks laisvę išaugusios jaunios kartos.

Santaros-Šviesos Federacijos Centro Valdyba: Raimundas Mieželis, Valdas Adamkavičius, Gabrielius Gedvila, Algimantas Gureckas, Zenonas Rekašius, Jonas Valaitis, Lakštonė Vėžienė.

Los Angeles jaunųjų talentų vakare gražiai užsirekomendavo "jauniausia solistė" Daiva Gudauskaitė, 6 metų amžiaus.

L. Kančausko nuotrauka